

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnishvu prejemani:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplašave naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.

Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Grško-turški konflikt.

Dunaj, 6. oktobra.

Preko Pariza se raznašajo danes jako pesimistične vesti o turško-grških odnosih in tudi poročila londonskih listov so precej črnogleda. Izbruh nove grško-turške vojske se smatra za eventualnost, s katero treba resno računati. Nasproti temu konstatira poluradna nemška »Nord-deutsche Allgemeine Zeitung«, katere tedenski politični bulletini so se tekom balkanskih dogodkov izkazali za jako točne in objektivne, da napetost popušča in da obljublja obnovitev že enkrat prerušenih pogajanj med Grško in Turčijo boljše izgleda. Poluradno nemško glasilo domneva, da se bo dalo vprašanje otkov izločiti in s tem tudi nevarnost vojne odpraviti ter pričakuje, da prične Turčija demobilizirati svoje čete v Traciji. Poročilo je torej precej optimistično in se zлага zlasti z oficijelnimi izjavami evropske pa tudi neposredno prizadete turške in grške diplomacije. Navzlic temu ni hvaliti dneva pred večerom.

Vesti o dejanskih dogodkih nikakor ne pripuščajo, da bi se grško-turški spor kratkoma položil ad acta. Dejstvo je, da ste grška armada in mornarica že zopet pripravljena, da ima Turčija zbranih nad 250 tisoč mož in da potujejo njeni pooblaščenici po Evropi nakupiti vsaj par križark in manjših vojnih ladij, s katerimi se naj kompletira turška flota. Atenski in carigradski listi in to ne le opozicijski, temveč tudi oficijozni, pišejo tako ostre in korajžne članke, kakor da bi bilo za par ur že pričakovati ultimata.

Jedro turško-grškega spora leži predvsem v takozvanem narodnostnem vprašanju in pa v vprašanju otkov. Druge zadeve so več ali manj postranskega pomena in vsekakor rešljive diplomatskim potom.

Narodnostno vprašanje kulminira v grški zahtevi po restituciji starih grško-turških pogodb, ki so obstojale pred izbruhom prve balkanske vojne in ki so dajale v turškem ozemlju prebivajočim Grkom take privilegije, da je imelo grško prebi-

valstvo v Turčiji naravnost eksteritorialne pravice, vsekakor pa dalekosežno avtonomijo, ki se je izražala na vseh poljih državne uprave. Grška se je nahajala napram rojkom turškim podanikom skoro v onem razmerju, kakor ga imajo evropske velesile garantiranega za lastne v Turčiji živeče podanike potom takozv. kapitulacij. Turčija pod nobenim pogojem ne akceptira restitucije in integriteta, katero zopet Grška, zavedajoč se pomena jakega grškega elementa v Turčiji za svoje politične načrte brezpogojno zahteva. Celo vprašanje je tako bistveno, da bi lahko že samo na sebi privedlo do oboroženega konflikta.

Druga zadeva je ta-le: Velesile so si bile pridržale, da določijo komu naj pripadejo Egejski otoki. Grška se je proti temu sklepu prvotno upirala, končno pa ga je priznala zlasti, ker se ji je zagotovilo, da dobi kot kompenzacijo za izgubljene južnonalbarske kraje večino Egejskih otkov in da tudi Italija ne bo obdržala okupiranega Roda in drugih. S svojimi uspehi proti Bolgarom je Turčija preluknjala londonske papirje, njena samozavest je zopet tako mogočno narasla, da se je končno lotila tudi sklepa glede pripadnosti otkov. Turška zahteva se sedaj drži formule: vprašanje otkov naj rešite neposredno prizadeti vladi — porta in grški kabinet — med seboj; v stvari pa zahteva, da ji ostanejo vsi otoki ob maloazijski obali, če pa to ne, da naj se ti otoki nevtralizirajo in izročijo grški upravi pod suverenost suvereniteto. Turška zahteva je umljiva: izročiti skupine otkov ob Mali Aziji neomejeni oblasti Grkov se pravi izpostavljati Anatolijo, jedro sedanje turške države, neposrednemu grškemu vplivu in grškim topovom. Na drugi strani pa izgubi Grška najlepšo pridobitev — ne le teritorialno, temveč tudi politično — cele balkanske vojne, ako obvelja turško stališče. Zato zahteva, da se Turčija brezpogojno ukloni edini in definitivni kompetenci evropskega areopaga, katerega menice se nahajajo v grškem portfelju in ne trpi niti, da bi se vprašanje otkov »odložilo« ali na kak drug način spravilo

z glavnega tira na postransko pa nevarno progo poznejših pogajanj.

Propozicije, ki jih je danes stavil novi turški pooblaščenec v Atenah, še niso znane, vsekakor pa bodo odločilne za nadaljni razvoj dogodkov.

Na kak način bi se eventualni oboroženi konflikt odigral, to je težko povedati, ker ne vemo ali in kateri dogovori obstojajo med Carigradom in Sofijo. Grška in Turčija danes nista več neposredna mejaša. Vojska na kopnem bi bila torej le mogoča, ako bi se pritegnil južni del bolgarske Tracije vojnemu pozorišču. To je tako dolgo nemogoče, dokler obvaruje Bolgarija nevtralnost; kajti v hipu, ko bi prepustili Bolgari Turkom svoje ozemlje tudi le v srho prehoda na grški makedonski teritorij, bi se morali smatrati za vojno stranko. V tem slučaju pa bi nastopil, v kolikor smo poučeni, tudi za Srbijo casus foederis in ustvarjena bi bila bistveno ista situacija, kakor v drugi balkanski vojni z vsemi posledicami vred. Zatrjuje se nam, da je toliko kakor izključeno, da bi se Bolgarija podajala v tako avanturo.

Neposredni spopad med Grško in Turčijo je mogoče preko morja. Turčija poskuša lahko izkrcati svoje čete na grškem ozemlju in narobe. Toda turška flota ne more meriti z grško mornarico in izkrcanje turških čet je zato skoraj neizvedljivo. Normalni dejanski položaj torej vojsko skoraj že sam na sebi izključuje. Ne smemo pa seveda pozabiti, da razmere na Balkanu danes še niso urejene. Bolgarija se še ne nahaja v faktični posesti svoje tracijske obale in bi lahko igrala vlogo prisliljene pasivnosti napram turškim četam. Na drugi strani so turški krogi prepričani, da bi se dala izvesti reokupacija nekaterih Egejskih otkov navzlic močnejši grški mornarici.

Evropska diplomacija reka sumljivo molči. Ne morda radi tega, ker smatra celi konflikt za malo nevarno, temveč ker je zelo needina ter pripravljena odreči spoštovanje svojim lastnim londonskim sklepom. V raznih evropskih državah se resno premišljuje, da je nevarno napraviti iz egejskega morja mare clau-

sum graecum, v drugih zopet se pravilno računa, da bo svoječasa turška dedščina še manjša, ako odpadejo otoki že sedaj kot tuja lastnina.

Če se hoče Turčija in Grška res udariti — miroljubna Evropa ji ma ne bo delala zaprek.

Pravičnost v justični upravi.

Da Slovincem pri justični upravi ni z rožicami posuto in da se jih zapostavlja kljub osnovnim državnim zakonom ravno radi tega, ker so Slovinci, to ve dandanes že vsak.

Slovenski uradniki, ki glede svoje pridnosti in delazmožnosti gotovo nadkriljujejo tujce — Nemce, se sistematično izpodriva, skuša se jim uradovanje ogreniti tako, da zapuste državno službo, ki jo potem zasede pri sodiščih in tudi nemškemu občinstvu dobro znani kurzovec.

Ti so zbornani v nemške »Studentenheime« iz cele države, kjer pod skrbnim nadzorstvom profesorjev, na en ali drugi način končajo gimnazijo.

Prišedši na visoko šolo, dobe podpore od »Stidmarke« in s tem denarnem uživajo zlato mladost.

Po končanih državnih izpitih vstopijo v službo, ter jih justična uprava sprejema pri spodnještajerskih sodiščih, oziroma v Gradcu.

Priskoči jim na pomoč takoj z državnimi štipendijami, morajo v slovenske kurze, da se njih trda ušesa privadijo zaničevani slovenščini.

Koliko se v istih nauče, ve vsak, ki ima pri naših sodiščih opraviti.

Ti ljudje »ribajo Savo« in mrcvarijo naš jezik tako, da je groza; ljudje ne razumejo sodnika, sodnik ne ljudi in iz tega klije krasna rožica spodnještajerskega kurzovskega pravosodja, vredna svojega imena.

Ko bi ne bilo dosti slovenskega naraščaja, bi človek umel postopanje justične uprave, da se pa pri tem slovenski juridični naraščaj tem ljudem na ljubo izpodriva, to je vnebovpijoča krivica.

Pri c. kr. sodiščih v Celju služita kot sodna praktikanta dva Slovence gospoda Kacjan in Cajnko.

Oba sta domačina — Slovenca, oba doma s Štajerske, oba znata oba

deželna jezika popolnoma v govoru in pisavi.

Pri justični upravi delata že dve leti brezplačno, navadno seveda na takih oddelkih, kjer je dela največ, uradnikov najmanj.

Da so oddelki, ki imajo največ dela, navadno zasedeni s Slovenci, to je itak jasno: Slovenec delaj in trpi zastonj, Nemec pa sedi v kavarni, ali stoji smehljaje pred njo ter se lepo izprehaja po mestu, ko slovenski uradnik že po dve uri dela za državo.

Uradne ure predstojnika okrajnega sodišča n. pr. so naravnost idealne, v korist seveda predstojniku, v nevoljo strankam in drugemu uradništvu.

Omenjena dva praktikanta sta po dveletni službi vložila pri nadsodišču v Gradcu prošnji, da se jih vendar enkrat imenuje za avskultante, oziroma da se jima podeli vsaj štipendija, kot Nemcem.

Zdaj sta prejela obadva odlok okrajnega sodišča, da se prošnji v nobenem oziru ne more ugoditi. Torej po dveletni službi na korist državi, na škodo svojemu zdravju v zaduhlih prostorih, odklanja justična uprava slovenska kompetenta ter za odklonitev niti ne navede razloga.

Nemški avskultanti kurzovci z »uradno potrjenim« znanjem slovenskega jezika, dobe vsaj v pol leta štipendijo ter avanzirajo potem brzo naprej. Neki tak kurzovec je bil le par dni na sodišču, vstopil potem kot enoletni prostovoljec v državno službo in bil še med letom imenovan za avskultanta; za Slovence seveda ni bilo prostih mest.

Slovenski praktikantje in avskultantje morajo komodnost nemškemu sodnikom pridno delati, ti jih zato slabo kvalificirajo; predstojništvo okrajnega sodišča stori svoje, personalen senat okrajnega sodišča pa itak dela v smislu naredb Hohenburgerja, ki je ta: Slovence iztisniti iz sodnih uradov na Spodnjem Štajerskem, oziroma zagreniti jim službo tako, da se isti sami odpovedo.

Slučaja Kacjan in Cajnko sta samo dva posebno markantna momenta v nepretrgani vrsti krivic justične uprave proti Slovincem.

LISTEK.

Onkraj črnožoltih mejnikov.

IV.

(Dalje.)

Sezona v Peterburgu je seveda pozimi, poleti je gospoda na deželi ali »v Evropi«. A tako krasna, kakor v solnčnem poletnem dnevu, Njeva gotovo ni sicer nikdar. Sinja je od najsvetlejših tonov do vijoličastega, prav kakor Jadransko morje, in tako neverjetno široka, da misliš, da je to morski preliv. Pod velikanskimi mostovi prihajajo gori in doli parniki, največ taki, ki imajo redne postaje na bregovih, kakor tramvaj, a tudi taki, ki hodijo daljšo pot. Cele sprejede z brezovimi drvi in z blagom naloženih ladij vlačijo mali parniki sem in tja, kakor bi malega psička vpregel pred železniški vlak. Semintja mole rdeče pleskane boje iz vode in galebi švigajo okrog njih. Ob bregovih se zibljejo na priklenjenih lesenih platiščih postaje parobrodskih linij, lične lesene hišice, ornamentirane, dostikrat tudi z restavracijo. Na vseh teh postajah in na parobrodih veje ruska trobojnica, belo-modro-rdeča, enaka našim narodnim in deželnim barvam. Pod domačim praporom torej sem se prevažal po Njevi in kasneje po morju.

Ne morem dovolj poudarjati, kako strašno je Velika Njeva široka. In ker je, kamor seže oko, obdana s svetovnim mestom, je pogled naravnost poraziteljno imponujoč. To mora biti mesto petih milijonov duš, si misliš. Glavna nabrežja na levem bregu so Angleško, Admiralitejsko, Dvorcovo ter Gagarinsko. Ravno tam, kjer je reka najširša, leži nad njo neskončno dolga, rdeče pleskana zimska palača. Gleda na nasproti ležečo Peter-Pavelsko trdnjavo, na Vasilij ostrov in Petičburski ostrov, katera dva otoka nosita moderna omestja z velikanskimi cestami in bi vsako zase moglo biti veliko mesto. Trije ogromni monumentalni mostovi vežejo bregova Velike Njeve v njeni glavni mestni prog; za kolenom, kjer prihaja Njeva na vzhodni strani mesta od juga, sta še dva nova monumentalna mostova, eden Pjetrov most, ves v železu in granitu, je že izročen prometu, drugi, najjužnejši, ležeč blizu velikega samostana Aleksandra Njevskega, je še v delu in bo služil v prvi vrsti za železnico. Dvorcovi most, ki je bil doslej grd in lesen, delajo zdaj nanovo iz armiranega betona, granita in železa. Ta most je najcentralnejši, veže okolično zimske palače in spico Vasiljskega ostrova, kjer stoji borza, akademija znanosti, vseučilišče, bogati zoologiški muzej itd. Med posameznimi otoki, ki jih obsega njevski delta, je mnogo lesenih mostov, ki se jih da v sredi dvigniti, če gredo ladje

skozi. Teh otkov je sedem: Vasilij, Petičburski, Petrovski, Kamennij, Aptekarski, Krestovski in Jelagin ostrov. Na Aptekarskem je velik, lep botaničen vrt, Kamennij in Krestovski sta polna loz in gozda, a se začneta že zazidavati, cel Jelagin ostrov je na krasen park in ob Srednji Njevki leži na njem zelo ljubeč gradič nekega člana cesarske rodbine. V parku so jezera in mikavni izprehodi, na zapadnem koncu je takozvana »Pointe«, od koder je razgled na odprto morje. Na vse te otoke prideš lahko peš, z izvoščkom ali tudi s tramvajem. Kdor pa hoče imeti pravi užitek, se bo poslužil malih parnikov, ki redno vozijo in imajo na raznih točkah posamnih otkov postaje. Taka vožnja »na otoke« stane 12 kapjelek in človek si pri tem ogleda vse one dele mesta, ki leže na otokih in krasne zelene severne otoke; ob večernih urah je taka vožnja najlepša, ker so efekti solnčne luči in senc na vrstah hiš, na skupinah dreves in na mirni, gladki vodi manjših prelivov čarobni. Na Krestovskem otoku leži ob vodi mnogo krasnih, belih vil z elegantnimi vrtni, tam se vidi belo oblečene elegantne otroke in dame, ki se vozijo v čolnih in jadrnicah, tam leže tudi domovja raznih športnih klubov in tam vlada blagodejen mir. Bregovi čisto v zelenju starih dreves, vmes moderne bogate vile in elegantno občinstvo, ki si kratki čas na vodi — kraj spominja povsem na angleška letovišča.

Čudno! Govoril sem o Gastin-nem dvoru in naenkrat sem začel v pripovedovanje o Njevi! Zakaj? Ker je Njeva tisto, kar daje Peterburgu ves njegov kras, ker se Njeva vsakomur, ki tja pride, vtisne v dušo tako, da mora do svoje poslednje ure hrepeneti po zopetnem pogledu na ta prekrasni veletok. Njevska nabrežja spadajo priznana med najlepše stvari na svetu in anekdota pripoveduje, da je bogat Anglež, čitavši o tem, vtaknil v knjigo znamenje, dal zakuriti svojo jahto in se je popeljal na Rusko. Peljal je po Njevi gori in potem zopet doli, vse pogledal, se vrnil na Angleško, zapisal na rob knjige: »Res je!« in je knjigo dalje čital.

Še zadnji dan pred slovesom sem se opoldne podal v Peterburg samo za to, da sem še enkrat vžival sinjo sliko na Njevi in zrl blesk sv. Isaka kupole. Peljal sem se tedaj čisto doli za mesto do novega železniskega mostu. Poldrugo uro trajajoča vožnja me je veljala 15 kapjelek. Za tovariša sem med sopotniki, ki so bili večinoma delavni ljudje, dobil nemškega delavca, ki je že 15 let v neki kovinski tovarni v Peterburgu. Bil je tedaj že 6 tednov v strajku. Poudaril sem mu smodko, katere je bil prav vesel in menila sva se o delavskih razmerah na Ruskem in pri nas. Zanimal se je za naše določbe o delu nedoletnih, o nočnem delu, nedeljskem počitku itd. Na Ruskem je vse to še v povojih, delajo skoro povsod po 10—11 ur na dan, strajkujoče se

zelo preganja. Razlagal mi je, kakšna tovarna je to ali ono poslopje, ki smo ga videli. Ko sem prišel domov, so mi rekli: »Kaj? Take stvari si tako prostodušno govoril sredi publike s čisto neznanim človekom? Kaj če bi bil policijski vohun? Pa bi imel sitnosti.« No, mož je imel tako odkrit in pošten obraz, da mi kaj takega še na misli ni bilo prišlo! In govorila sva povsem stvarno.

Ker sem že omenil policijo, naj povem, kakšne predpise da smo morali izpolniti napram tej gosposki. Povedal sem že, da so morali biti naši avstrijski pasporti že v Avstriji vidrni od ruskega konzulata v Trstu, ki nam je potrdil, da nas lahko brez skrbi »notri spuste«. Potem so nam pöse na meji pregledali. V Carskem sjebl bi jih bili morali takoj prvi dan, vsaj do 9. zvečer vpsolati na policijo s posebno pisano prošnjo, naj nam dovolijo bivanje tamkaj. Ko sem teto ob poldesetih zvečer — bil je pa še popoln dan — vprašal, ali ni potreba takoj prvi dan pasporte policiji poslati, je menila, da to lahko še drugi dan storimo. Pa takoj se je prestrašila in se spomnila, da bi jih bili res morali do devetih zvečer tja poslati, ker sicer zadene njo kazni 300 rubljev! Kaj storiti? No, spomnila se je, da se lahko pošlje tudi naznanilo, da je prišel N. N. samo za to noč v to hišo. Tako obvestilo je torej odšlo na policijo.

(Konec prihodnjik.)

Pozivljamo vso slovensko javnost, da posveti posebno delovanje c. kr. sodišču v Celju vso pozornost, da zasleduje ter naznani vsako krivico, prizadejano Slovincem, poklicanim osebam.

Materijala je zbranega že dovolj, struna je napeta do skrajnosti; ko počni, bo justična uprava s svojim postopanjem pokopala sama sebe.

Dogodki na Balkanu.

Tretja balkanska vojna.

Po porazu Albancev zahodno od Prizrena, se je razpršilo jedro vstaških čet. V Belgradu pričakujejo, da bo vse srbsko ozemlje tekom treh dni izpraznjeno. Glasom zadnjih belgradskih uradnih vesti, so bili bolgarski četaši in Albanci tudi v okraju Bitolj popolnoma uničeni. Srbske vojaške oblasti so uvedle v teh krajih zopet redno upravo. V bojih pri Prizrenu so prišli Albanci med dve srbski koloni, ki sta jih skoro popolnoma razbili. Tudi pri Vraniju so bili Albanci popolnoma poraženi. O bojih pri Prizrenu se poroča še nadalje, da so Srbi tam na vseh točkah v ofenzivi. Albanci so koncentrirani še v nekaterih krajih v bližini mesta, vendar je njih položaj velevkritičen, ker jim grozi obkolitev. Kakih 5000 Albancev so Srbi deloma ujeli, deloma uničili. Isa Boljetinac je težko zbolel, dan na dan pričakujejo njegove smrti. Ko so Srbi zasedli Debar, so morali Iso Boljetinca že nesti, sedaj leži v Kolješi, sredi vstaškega ozemlja.

Že se je oglasila Bolgarska, da z neosnovanim sumničenjem Srbije upraviči svoje mrzlične vojne priprave. Iz Sofije poročajo, da je dospelo iz Tetova, Gostivara in Gore albansko in bolgarsko prebivalstvo na bolgarska tla ter pripoveduje, da so jim Srbi vse razdejali.

Pred četrto balkansko vojno. — Vse balkanske države mobilizirajo.

Belgradska »Politika« poroča iz Petrograda: Kabineti veseli imajo že obvestilo, da namerava Turčija napasti Grško. Porta je obvestila vesle, da ji je nemogoče izpolniti želje Grške, vsled česar je prav lahko mogoče, da se pogajanja med Atenami in Carigradom prekinijo. Turški poslanci pri veleakademskih so dobili naročilo, da vprašajo veleakademie, kakšno stališče bi ti zavzeli v slučaju vojne med Grško in Turčijo. Velešle so baje odgovorile, da bi ostale v tem slučaju nevtralne.

Poročali smo že, da je črnogorski kralj odredil delno mobilizacijo. Iz Belgrada poročajo sedaj o mobilizaciji tudi drugih balkanskih držav. Turčija sploh še ni demobilizirala, Bolgarska pa je z mobilizacijo že pričela ter se mrzlično oborožuje. Vsled tega sta tudi Srbija in Grška prisiljeni, da se pripravita za eventualno vojno. Grška tudi še ni popolnoma demobilizirana, v Srbiji pa se mobilizacija z izredno hitrostjo pripravlja. Da Bolgarska res namerava udariti proti Srbiji in Grški, dokazuje med drugim tudi dejstvo, da je dobil šef bolgarske vtrnarske kolonije v Pečuhi, Milan Christofič, iz Sofije brzopletko, ki zapoveduje, da morajo vsi vojaški obvezanci takoj odpotovati v Sofijo.

Vojna napetost na Balkanu je torej zopet dospela do skrajnosti. Bliznji dnevi bodo pokazali, ali naj se po krivdi Bolgarske in Turčije zopet prične bratomorno klanje. Velešle molče in to je povod sedanjimi razmerami najslabše znamenje.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 6. okt.

Župan dr. Ivan Tavčar otvori ob 6. zvečer izredno sejo, konstatira sklepčnost ter imenuje za overovatelja zapisnika občinskega svetnika gg. Kneza in dr. Zajca. Nato podeli takoj besedo poročevalcu občinskemu svetniku gospodu

dr. Novaku,

ki poroča o zadevi kanalskih pristojbin.

Ta zadeva je bila že najmanj pet ali šestkrat v razpravi. V zadnjem času se je občinski svet že dvakrat bavil s tem vprašanjem. Ko je mestni magistrat po sklepu občinskega sveta prvič vložil tozadevni načrt na deželni odbor, da predloži ta načrt deželnemu zboru, da ga odobri, ga je ta poslal deželni vladi, ki ga je zopet poslala naprej ministrstvu. To je izreklo nekatere pomisleke, tako, da naj se vpelje obveznost za vse hiše, ki se spoje z mestnimi kanali. Občinski svet se je nato prilagodil temu nasvetu in je predložil načrt še enkrat deželnemu odboru, ki sedaj zbora, v izpremenjeni obliki. Ta je nato izjavil, da je stvar deželnega zbora, da sam uredi zadevo in izpusti cesarjevo sankcijo. Deželni

odbor je predložil stari načrt zakona o kanalizacijskih pristojbinah in ga vzel v razpravo. Odsek je nato sklenil, da vzame še enkrat v pretnes one točke, ki še niso pojasnjene.

Prišel je namreč 29. avgusta od deželnega odbora dopis deželne vlade, v katerem se izražajo iznova razni pomisleki, tako zlasti v § 2. in 3., ki da nista dosti srečno zasnovana, ker ni povedano, katere hiše je smatrati za delavske hiše in katere za kmečke domove. Tudi glede poslopij, ki naj se oproste te pristojbine, naj se poda natančnejša izjava. Poleg tega naj se izvrši v dosedanjem § 7. formalna poprava. Končno pa je k tem pomislekom vlade še prišel pomislek deželnega zbora zaradi obveznosti. Če se namreč pobira ta pristojbina od hišnih posestnikov, bodo ti prevladali to pristojbino na najemnike in bi ti morali plačati potem višjo najemnino, od česar bi imela potem tudi država in dežela dobiček. Tega namena pa nima ta zakon. Ko smo sklepali ta zakon, smo imeli v mislih to izrecno izključiti in bi bil končno deželni zbor lahko sam prevzel pravilno redakcijo te točke. Ker tega ni storil, je bilo treba sklicati izredno sejo občinskega sveta, da izvršimo danes na novo to redakcijo, da bo mogel deželni zbor, če bo imel priliko in primerno voljo, rešiti to vprašanje.

Načrt kanalizacijskega zakona.

Po nasvetu deželnega zbora volvodine kranjske ukazujem tako:

§ 1.

Deželnemu stolnemu mestu Ljubljani se dovoljuje za dobo deset let, to je od leta 1914. do leta 1923. za zgradbo novih in za vzdrževanje že obstoječih mestnih kanalizacijskih naprav pobirati od lastnikov poslopij, katera so zvezana z mestnimi kanali, letno kanalsko pristojbino.

§ 2.

Pri poslopjih, pri katerih se v Ljubljani pobira gostščina, se ta kanalska pristojbina določa tako, da se deželnemu stolnemu mestu Ljubljani dovoli od 1. januarja 1914 do vstetega 1923. leta pobirati letno naklado 2 v od vsake krone najemščine in sicer od vsake najemščine, katera presega letno znesek sto kron.

Pri gostščini nepodvrženih poslopij je kanalsko pristojbino odmeriti letno za 10 v od vsakega štirjaškega metra zazidane ploskve, ki se pomnoži s številom nadstropij.

Kleti in podstrešja se ne smatrajo za nadstropja, od katerih bi bilo plačevati kanalsko pristojbino, razen če se ti prostori porabljajo za stanovanja, delavnice, pralnice, kuhinje ali so namenjeni za tako potrebo.

§ 3. (nov).

Kanalske pristojbine so oproščene humanitarni in dobrodelni zavodi in delavske hiše z enim in dvema stanovanjema.

§ 4.

V vseh ulicah, kjer cestni kanali že obstoje, je vsak lastnik poslopja zavezan na lastne stroške svoje poslopje kanalizirati in zvezati s cestnim kanalom tekom enega leta od tistega dne, ko je stopil v veljavo ta zakon. V ulicah pa, kjer se bodo cestni kanali šele zgradili, tekom enega leta po zgradbi teh kanalov. Za hišne kanalizacije in naprave zveznih kanalov izposlovati je pred izvršitvijo v zmlusu določil stavbnega reda stavbno dovoljenje, dela pa je izvršiti po predpisih in pod nadzorstvom mestnega stavbnega urada.

Ako bi lastnik poslopja v postavnem roku ne zadostil tej dolžnosti, je mestna občina upravičena izvršiti omenjena dela na njegove stroške.

§ 5.

Kanalizacijsko pristojbino predpisujejo in pobirajo občinski organi. Zaostanki se izterjajo na podlagi cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, dež. zak. št. 96, ali pa sodnijskim potom na podlagi izkaza o zastanku, katerega je potrdila mestna občina.

§ 6.

Za kanalizacijsko pristojbino velja glede tistih poslopij, za katero je bila pravomočno predpisana zakonita zastavna pravica s prednostno pravico pred vsemi zasebnimi zastavnimi pravicami, toda s privilegirano zastavno pravico državnega davka z dokladami in pristojbinami od imovinskega prenosa vred.

To zastavno pravico pa imajo le tisti zastanki s pristojbinami s pripadki vred, ki od dneva izvršitve prodaje zastavljenega predmeta nazaj niso dalje na dolgu, kakor eno leto in šest mesecev.

§ 7.

Natančnejše predloge o izvršitvi tega zakona imata izdati deželni odbor in deželna vlada, zaslišavši po prej mestno občino.

§ 8.

Ta zakon izvršiti naročeno je mojemu ministru za pravosodje in finance.

Občinski svetnik gosp. dr. Novak: Iz dostavka § 3. je razvidno, katere hiše so oproščene kanalizacij-

ske pristojbine in razvidno je, da je bilo zlasti za javna poslopja uvesti § 4.

Župan gosp. dr. Ivan Tavčar: Odrejem najprej splošno debato, potem sledi specialna debata.

K besedi se oglašajo občinski svetnik gosp. Pammer, ki protestira, da bi se obremenili s tako novo gostščino ravno oni, ki najmanj potrebujejo priklopitev h kanalom. To so trgovci. Predlaga novo sejo, sploh pa je zelo težko sodelovati in sosvetovati, ker pride zadeva v zadnjem trenutku pred odločitev. Želi razdelitev po številu klosetov, lijakov in izlivov.

Župan: Zavarujem se proti očitjanju, da bi bila zadeva v zadnjem trenutku pred občinski svet. To je bila očitno želja večine v deželni zbornici, če pa odložimo zadevo, ne more priti več pred deželni zbor in je morda odložena za nedogleden čas.

Podžupan gosp. dr. Triller: Slavn občinski svet! Če hočemo doseči kak uspeh, se moramo prilagoditi mnenju večine deželnega zbora. Sedaj pa prihaja občinski svetnik gospod Pammer s popolnoma novim načrtom, o katerem pa ni misliti, da bi prinesel oni finančni efekt, ki ga hoče doseči mestna občina. Velike ploskve javnih poslopij bi bile silno razbremenjene, poleg tega pa je skoraj gotovo, da bi se na ta način zavlekla zadeva ad calendas graecas, ker ne vemo, kdaj se bo deželni zbor kranjski zopet sestal in zakonski načrt bi se cum gratia zopet zavlekel, kakor se za njega že borimo 7 do 8 let. Zato moramo akceptirati ta predlog v tej obliki, večina deželnega zbora pa mora skrbeti, da dobi zakonno cesarsko sankcijo. (Klic: Ali tudi ne!)

Župan odredi nato specialno debato ter sta bila § 1. in 2. sprejeta brez debate.

K § 3. predlaga občinski svetnik gosp. Rötthl resolucijo, da naj se v ta paragraf sprejmejo tudi vse one stavbe, ki jih grade občekoristne zadruge. Sprejeto.

Ostali paragrafi se sprejmejo brez debate. Tako tudi zakon v svoji celoti.

Župan gosp. dr. Tavčar: Predložena sta bila dva nujna predloga, o katerih bi imel najrajši razpravo v tajni seji, da se prej reši poročilo finančnega odseka, sicer pa ni zadržka, da se obravnavajo

gledališke zadeve

tudi v javni seji.

Občinski svetnik gosp. Pammer izrazi mnenje, da nujni predlogi v izredni seji niso dopustni.

Župan gosp. dr. Tavčar: Dopustni so, o tem odloča večina. — Sprejeto.

Občinski svetnik g. Kristan: Slavn občinski svet! Gre za rešitev gledališkega vprašanja. Od intendant zagrebškega gledališča gosp. Treščeca je dobil namreč gledališki odsek poročilo, da je intendant pripravljena prevzeti v sezoni 1913/14 vodstvo opernih, operetnih in dramskih predstav. Intendant pa se pogaja obenem tudi z drugimi kraji, v Dalmaciji, Belgradu in drugod. Da je zadeva nujna, je razvidno iz tega, da hoče imeti intendant odgovor do 8. oktobra, ker bi bil odgovor po tem terminu brezpredmeten. Intendant zagrebškega gledališča pa zahteva subvencijo 31.000 K ter angažira zato vse igralce slovenskega gledališča, ki še nimajo engagementa z isto plačo, katero so imeli igralci v zadnji sezoni. Sama pa izpopolni ostalo osebo. Priredile se pa bodo dvakrat na teden dramske predstave in štirikrat operne in operetne predstave na mesec. Cene za operne in operetne predstave se smejo zvišati za 30 odstotkov, cene ložam pa od 8 K do 24 K. Izdatke pa nosi intendant zagrebškega gledališča.

Ko je gledališka kriza dosegla svoj vrhunec in je bilo že izgubljeno upanje, da se bo moglo v sezoni 1913/14 sploh igrati, je intendant zagrebškega gledališča gosp. Treščec poslal županu ponudbo, pod katerimi pogoji bi bil pripravljen s svojim opernim ensemblom gostovati v Ljubljani.

Bila sta to dva predloga, o katerih se je gledališka komisija posvetovala ter prišla do prepričanja, da presegata moči ljubljanske mestne občine. Zato je naprosila mestna občina gg. Govekarja in Saplja, da gresta v Zagreb in se pogajata z intendantom. Oba sta se odzvala tej nalogi in sta bila včeraj v Zagrebu ter je prišla komisija na podlagi njenega poročila do predstojatelja sklepa. — Omenim, da je komisija poskušala vse, da se dosežejo ugodni pogoji, morala pa je upoštevati vse potrebe zagrebškega gledališča ter dovoliti razne olajšave.

Treba pa je upoštevati nadalje, da nimamo svojega orkestra, ne svojega izvežbanega zbora in da ni potrebnega materiala za nove ope-

re, da bi pošiljalo zagrebško gledališče samo soliste v Ljubljano in da pripelje s seboj tudi zbor in orkester ter scenični in notni material. Opere in operete se uprizore štirikrat na mesec, toda nikdar večkrat, kakor dvakrat zopred. Morda bo tudi po 6 takih predstav na mesec.

V vprašanju dramskih predstav je prišla komisija do prepričanja, da je najboljša, če se tudi te združijo v isti roki, zlasti ker na ta način dobimo na razpolago Borštnika. Zagrebško gledališče pa angažira osebo slovenskega gledališča, kar ga je še ostalo od lanske sezone in s katerim ensemblom edinim ni mogoče uprizorjati dostojnih dramskih predstav.

Domači igralci sami prosijo, da naj se jim prepusti uprizorjanje dramskih predstav proti subvenciji 10.000 K, čeprav dobimo v Ljubljano priznane hrvaške moči z gosp. Borštnikom, ne kaže deliti drame od opere in operete. To je edina možnost, vzdržati sezono, kar pa mora ostati seveda samo provizorij, za leto 1915 se mora najti podlaga za trajno vzdrževanje gledališča.

Občinski svetnik g. Pammer protestira, da stvar ni prišla pred finančni odsek ter zapusti z nemškimi občinskimi svetniki dvorano.

Občinski svetnik gosp. Pustoslavšek: Znano je vsem, da je gledališče onemogočeno vsled odpora deželnega odbora. Vprašam, ali ima gledališka komisija zagotovilo od deželnega odbora, da bo pritrdil temu aranžmaju?

Občinski svetnik g. dr. Zajec: Z mirno vestjo glasujem za ta predlog ter se ne morem strinjati s protestom gosp. Pammerja. Kar se tiče obremenitve mestne občine, opozarjam, da ne dajemo nobenih novih subvencij. Na vprašanje gosp. Pustoslavškega, če je zagotovilo zagrebški intendant, da dobi gledališče, odgovorjam, da deželni odbor, kolikor je meni znano, ne bo delal nobenih težkoč, ker sva v tem vprašanju deželni glavar in jaz istega mnenja. Izjavljam, da da deželni odbor intendant zagrebškega gledališča poslopije na razpolago, vse drugo nas nič ne briga. Izrekam svoje veselje, da se je v tej obliki rešilo gledališko vprašanje.

(Klic: Mestni občini pa niste dali! Sedaj brez pridržka!)

Občinski svetnik gosp. Pustoslavšek: Ali je fiksirana tudi odpovedna doba?

Občinski svetnik g. Kristan: Na prvo vprašanje odgovorjam, da piše gosp. Treščec v prvi vlogi na občinski svet: »Da hoče staviti na razpolago kazališče, deželni glavar obeka.« Kar se tiče odpovedi, je res, da si je gosp. Treščec pridržal pravico, da sme ustaviti predstave, če se mu absolutno ne rentirajo. Ko pa prenehajo igrati, prenehajo tudi subvencije.

Župan gosp. dr. Tavčar: Subvencija naj bi se dajala za posamezne predstave.

Občinski svetnik gosp. Rejsner: Na izvajanja občinskega svetnika gosp. Pammerja naglašam, da občine ne zadene nobeno novo breme. Znesek 31.000 K je za 1000 K nižji, kakor je bila podpora »Dramatičnemu društvu«. Obremenitev nastopi samo, ker je letošnja subvencija že izrabljena, ter se mora ta subvencija vstaviti v prorač. za l. 1914. Z angažiranjem slovenskih igralcev pridobi zagrebško gledališče moči, ki jih porabi lahko tudi v Zagrebu. Od teh 31.000 K odpade 10.000 K na dramo, ostalo na opere in operete. Županu naj se poveri naloga, da ukrene vse potrebno.

Občinski svetnik gosp. Pustoslavšek: Kaj pa je v slučaju, da pride do konflikta med intendantom in deželnim odborom?

Župan gosp. dr. Tavčar: Potem intendant ne dobi subvencije.

Občinski svetnik g. Kristan: Na izvajanja občinskega svetnika g. Pammerja omenjam samo, da ne sklepamo o kaki novi obremenitvi. Sploh pa tudi očitke, da zadeva ni bila na dnevnem redu, ne drži. Občinski svet je že 4 mesece obravnaval to zadevo, nobena stvar ni ostala tajna in vsak se je mogel podučiti o vseh podrobnostih. Če bi te zadeve ne rešili danes, bi bila stvar pokopana. Pripominjam pa še, da se pojelo arije v operah n. pr. v New Yorku v laškem jeziku in da pri operah besedilo sploh ne pride toliko v poštev. Zato je to vprašanje gotovo važno tudi za nemško prebivalstvo Ljubljane.

Sprejme se odsekov predlog.

Občinski svetnik g. Kristan: Obenem predlagam drugo stvar, ki je eksistenčnega značaja za igralce. Občinski svet skleni podporo igralcem 1500 K, ki naj se razdele po potrebnosti. Igralci so prišli v tem času do sedaj v materialne stiske brez lastne krivde, zato je pravično, če dovolimo to podporo.

Občinski svetnik g. Rejsner predlaga, da naj se razdelitev prepusti županu.

Župan gosp. dr. Tavčar: Najrajši imam, če se take stvari rešijo v magistratu.

Sprejme se predlog občinskega svetnika gosp. Kristana z dodatnim predlogom gosp. Rejsnerja.

Nato zaključil župan javno sejo.

Štajersko.

H glavni skupščini Narodne stranke za Štajersko. Gosp. nadučitelj Šijanec nam z ozirom na skupščino Narodne stranke za Štajersko piše, ako bi stranka izdala dve knjižici za ljudstvo, v katerih bi se v obliki razgovora med Slovincem in Hrvatom, odnosno med naprednjakom in klerikalcem razložila ideja slovensko - hrvaške vzajemnosti ter narodne, politične in prosvetne težnje slovenskih naprednih strank.

Volitve v okrajni zastopniški vršijo se dne 8., 9., 10. in 11. oktobra t. l. Vsaka skupina voli 8 zastopnikov. Najbolj čudno je razmerje med mestom Ormož in trgom Središče. V letu 1909 izkazal je davčni urad za Ormož nekaj nad 7000 K in za Središče nad 6000 K davka. Po tem ključu dalo se je Ormožu 6 in Središču 4 zastopnike; ugovor trga Središče bil je brez uspeha. Letos pa čujte in strmite plača Ormož 16.265 kron in Središče 8655 K davka. Po tem merilu dobi Ormož 5 in Središče 3 zastopnike, kar je pravično razdeljeno. Ali pa je tudi predpisani davki za Ormož istini? Gg. poslance opozarjamo na to zadevo, da store potrebne korake.

Iz Maribora. Akademija podr. podr. »Prosvete« dne 11. oktobra 1913. Na sporedu so pevske točke združenega dijaškega in čitalniškega pevskega zbora, glasbene točke, ki jih izvaja pomnožen orkester »Glasbenega društva v Mariboru« in solo za vijolino (gosp. učitelj Fran Serajnik). — Po koncertu ples v veliki dvorani, pri katerem svira »Glasbeno društvo«. Bogato založen bufet z izvrstnimi vini ter raznimi češkimi in preškimi specialitetami, kakor tudi kavarna bosta nudila v odmorih dovolj okrepčila za vsakogar. — Vabila so se že razposlala; ako bi ga kdo pomotoma ne prejel, naj blagovolji oprostiti. — Vabljen je vsak prijatelj akad. mladine. Prireditelj ima dobrodelni namen, vrši se v podporo revnim slov. visokošolcem, ki so letos posebno potrebni; zato se nadejamo obilnega obiska, kakor od akademikov, tako zlasti od štajerske slov. inteligence. — Vstopnice se dobe pri g. V. Weixlu, trgovcu v Mariboru, Glavn. trg 22. — Odbor.

Ljutomer. Božena Grossmannova je našla na spredu jagodov cvet z nezrelim sadom. V jeseni — zanimiv pojav.

Koroško.

Pri pobiranju divjega kostanja je padel v Beljaku v drevoredu za gradom s 3 m visoke veje 13letni ljudski učenec Maks Scherzinger. — Fanta so pripeljali ob 4. popoldne v bolnišnico, kjer je umrl zvečer ob 7. Deček je priletel pri padcu z glavo na kamen in si je pretresel možgane. Obenem si je zlomil roko in dvojce reber.

Sleparška mornarja na dopustu. Pred nekaj dnevi sta prišla k soprogu zidarskega polirja Ani Wugenigovi v Trebnem dva mornarja. Izročila sta ženi pozdrave od njenega sina Franca, ki služi pri mornarici v Šibeniku. Obenem sta prosila v sinovo mimenu mater, da naj jima da 25 kron, katere potrebuje sin, ker je izgubil nekemu tovarišu poštno nakaznico za zgoraj omenjeno vsoto. Mati je mornarjema verjela in jima je izročila za svojega sina 25 K. Pozneje so dognali, da je bila žena ogolufana, ker njen sin ni izročil za mater nobenega naročila. Sleparskih mornarjev še niso izsledili, pač pa so jima že na sledu.

Zblazneli potnik. Pred nekaj dnevi so prepeljali v Beljak nekega Italijana, ki je imel obvezano glavo in se ni skoro nič zavedal. Njegov spremljevalec je povedal, da je ponesrečenec neki 27letni Chelli iz Reppela pri Florenci. To priča njegova delavska knjižica. Mož ima vozni list iz Monakova v Trst. V Bischofshofenu je skočil skozi okno brzovlaka in se težko poškodoval. Po prvi pomoči so ga prepeljali v Beljak. Chelli se obnaša kot blazen in noče potovati naprej, dasi ima že vozni listek in poleg tega še dovolj denarja. Na vsako vprašanje odgovarja, da naj ga ne pošljejo v Italijo, najmanj pa v Pontebo, ker bi ga v Italiji ubili. Sedaj je mož v beljaški bolnišnici.

Primorsko.

Na slovenski gimnaziji v Gorici so otvorili šolsko leto v petek dne 3. oktobra. Zavod ima letos 4 razrede. Prvi in drugi razred imata po dve vzporednici, tretji pa eno vzporednico. Dijakov so vpisali v prvi razred 164, v drugi 121, v tretji 86 in v četrti razred 35, skupaj 406. Vodstvo zavoda ima od četrtka naprej vladni svetnik gosp. dr. Bezjak.

Ciril - Metodove podružnice v Krmini. Voditelj »Narodne šole« g. Josip Ribičič se dne 8. oktobra poroči z gospodično Rozi Arriglerjevo iz ugledne narodne družine v Gorici. Namesto posebnih obvestil je daroval 10 K Ciril - Metodovi družbi. Denar hrani krminska podružnica. Mlademu paru obilo sreče!

Notarska vest. Notarski kandidat v Pogradu, gosp. Anton Zevnik, je napravil v Trstu notarski izpit s prav dobrim uspehom.

Skala na železničnem tiru. Pri Plavi se je utrgala nad železniškim tirom precej velika skala in se valjala na tir, ravno ko je šel mimo poštini vlak. Skala je trčila v lokomotivo in jo precej poškodovala. Kurjač Ivan Graisl iz St. Jurja na Štajerskem je dobil živčni pretres in so ga morali prepeljati v goriško bolnišnico.

Bombni atentat na Reki. — Na sledu storilca. Preiskava glede atentata ni dosegla do sedaj še nikakega uspeha. Obmejna policija je razpisala 500 K nagrade, gubernija pa 1000 kron nagrade onemu, ki bi omogočil, da se najde atentator. Policija je mnenja, da je prišel atentator iz Trsta ali pa iz Pulja. — Najnovejša poročila iz Reke pa poročajo, da je policija storilcu že na sledu. Storilec je bil neka zelo dobro znana oseba na Reki, ki je bila v vodilnih krogih laškega društva Giovini, katero društvo je bilo vsled irredentističnih spletk in državni nevarnosti in sovražnega postopanja razpuščeno. Javilo so se namreč priče, ki so z vso gotovostjo izpovedale, da so videle nekaj minut pred atentatom dotično osebo pred palačo. Osumljenca nadzoruje detektiv in kakor bi pokazal le en slučaj, da je sum opravičen, bo dotična oseba takoj aretirana. — Preiskava se je razširila tudi na Pulj in Trst in tudi v teh mestih je izsledila tajna policija že več oseb, katere sumi, da so v zvezi z atentatom. Tudi te osebe policija skrivno nadzoruje.

Jubilej „Sokola“ v Ljubljani.

Veselo presenečenje Sokolu. Prapor Sokola v Ljubljani je, če ne najstarejši, gotovo eden najstarejših slovenskih praporov. Izrabljen je že tako, da se je bati, da blago v kratkem razpade. Ni čuda, saj se ni noben slovenski prapor tolikokrat rabil, kakor ta. Samo v prvem desetletju je Sokol priredil 40 izletov, pri čemer so všteti samo korporativni izleti, ne tudi izleti v deputacijah Sokola k raznim slavnostim, pri katerih se je prapor skoro vedno jemal s seboj. Odbor Sokola je že pretresal vprašanje nabave nadomestnega prapora, da se varuje in ohrani stara, zgodovinska tako znamenita zastava. Te dni pa je odbor doživel veselo presenečenje. Gospa Franja dr. Tavčarjeva mu je namreč naznanila, da bodo ob jubileju napredne Slovenke ljubljanske društva poklonile nov prapor. Društvo se izroči v nedeljo na slavnostnem zborovanju. Stari prapor seve ne gre v pokoj, rabil pa se bo odšel samo ob posebno slovesnih prilikah.

Slavnostno zborovanje ob 10. uri! Ker se spored slavnostnega zborovanja razširi z izročitvijo in razvitjem novega prapora, je neogibno potrebno, da se slavnostno zborovanje prične prej, nego doslej nameravali in tudi oznanjeno v že razposlanih vabilih. Začne se torej, ne ob polu 11., temveč točno ob 10. uri dopoldne.

Sokolsko jubilejno razstavo je obiskalo v nedeljo 165 oseb. Mno-goštevilni posetniki so z zanimanjem ogledovali zanimive in znamenite spomine iz 50letnega delovanja Sokola v Ljubljani. Veliko zanimanje so vzbujale zlasti važne tiskovine in rokopiši iz prvih let »Južnega Sokola«, ki je širil uspešno sokolsko misel med ljubljanci z besedo in dejanjem. Zanimiva je iz te dobe sokolska pesem neznanega avtorja, ki sicer ne odgovarja vsem pesniškim pravilom, toda iz nje se zrcali veliko navdušenje za sokolsko idejo. Glasilo se:

»Mi smo bistri Sokoli
Svobodo ljubimo,
Vsa mehkužnost nam merzi.
Zdravje mi gojimo.
V čistim zraku krepčamo
Bistre si peruti,
In pogumno jadramo
Burjam vsim nasproti.

Zdravo telo, zdravi um
To je kinč Sokolija
U nevarščih in pogum
Zmiram dobra volja;
Jarne pesmi pevamo
Da done v nebesa
ino berhko sučemo
Mi vajene telesa;
Svoje gnezdo branimo
Drago očetnavo
Krepko se poganjamo
Za nje staro slavo.
Bog Slovenjo naj živi
Mater Sokolico,
Zmiram večjo da rodi
Sokolov množico!«

Na jubilejni sokolski razstavi je vzbujal pozornost prvi zapisnik »Južnega Sokola« iz let 1863/64, iz katerega priobčimo tekom prihodnjih dni nekatere zelo zanimive odstavke; toda tudi ostale tiskovine so budile med posetniki veliko zanimanje.

Na jubilejni sokolski razstavi je zbrana bogata zbirka slik in fotografij ter drugih zgodovinskih važnih predmetov, katerih seznam prinese »Vodnik po jubilejni razstavi Sokola v Ljubljani«, ki izide v sredo. Okrašen bo z mnogimi slikami.

Jubilejna sokolska razstava v »Merkurjevi« dvorani v Narodnem domu, je odprta od 5. do 19. oktobra ob delavnih od 10. do 1., popoldne od 4. do pol 8., ob nedeljah dopoldne od 9. do 1., popoldne od 2. do 7. Vstopnina 40 vin., za dijakinje in di-jake 20 vinarjev; razstavi seznaj 20 vin. — Slovensko občinstvo opozarjamo na jubilejno sokolsko razstavo, da si jo ogleda v kar največjem številu.

Čestitke Sokolu. Jako pristrčen pozdrav je Sokolu poslal te dni starosta České Obce Sokolské in praškega Sokola br. dr. Jos. Scheiner. Glasilo se v prevodu:

Bratskemu Sokolu v Ljubljani! Ob pomembnem Vašem jubileju pošiljam iskreni pozdrav in izražam pristrčno priznanje Vašemu neumornemu, plodonosnemu delu za razširjenje in uveljavljenje sokolske stvari med slovenskim narodom.

Vi ste prvi spoznali, kaj pomeni geslo sokolsko za preporod slovenskih narodov, vi ste prvi za nami dvignili prapor sokolski nad čete svoje mladine ter tako povzročili razmah Sokolstva preko ozkih čeških mej v širo slovensko ozemlje. Z radostjo smo Vas zrlj vedno ob svojem boku, vedno pripravljene, vedno vnete, vedno navdušene pristaje Tyrševih naukov in v Vami smo se veselili uspehov, ki ste jih ob vsakem koraku dosegali v svojem narodu.

Naj uspeh spremlja Vaše delo tudi nadalje, naj se slavn zgodovina društva obogati v bodočnosti z novimi, krasnimi čini v slavo in prosep slovenskega naroda. Mi pojdemo skupno z Vami dalje in naprej, tja, kamor nas kliče dolžnost in naš cilj! Z bratskim pozdravom Vaš dr. Scheiner.

Dnevne vesti.

+ »Slovenec« in dr. Tavčar. Glasilo klerikalne stranke je pisalo, da je podpisani pobegnil iz zadnje seje deželnega zbora. Taka pisarija je otročarija, ali pa oslarija, kateri sta od nekda jako krepko zastopani v časopisju deželnozbornske večine. Ali naj bi bil podpisani čakal na kak govor Lampetov? Če ta človek usta odpre, izbruhne nebroj neresnice, obrekovanje in zavijani. Ti zares prežalostni podobi v duhovniški obleki kaj odgovarjati, se podpisaneu ne zdi vredno, posebno tudi zategadelj ne, ker vemo, da bo Lampe pod zaščito deželnega glavarja v zbornici imel vselej zadnjo besedo, zadnje psovanje. Na polju psovanja pa bodi privoščeno prvenstvo teologu Lampetu! V svojem govoru z dne 2. oktobra je Lampe trdil, da je bil leta 1906 kompromis o volilni reformi med Hribarjem in Šusteršičem že dogovorjen, in da je podpisani pri neki priliki se izrazil, da Hribar o takem kompromisu svojemu klubu ni ničesar poročal. Tudi to stvar je Lampe hudobno zasukal. Pri neki priliki se je z vso odločnostjo trdil, da se je leta 1906 sklenil med Šusteršičem in Hribarjem popoln kompromis, da je bil dogovorjen do zadnje pike, in da sta oba načelnika klubov prevzela zavezo, s svojo osebno avtoriteto pri svojih strankah vskočiti za ta kompromis. Podpisani je resnično odgovoril, da se ne spominja, da bi se bilo o takem kompromisu klubu kaj poročalo. Pri tem pa ostajam še danes. Med obstrukcijo leta 1906 smo bili poklicani iz zbornice na klubovo sejo, ki je trajala kakih pet minut. Načelnik Hribar je naznanil, da se je razgovarjal z dr. Šusteršičem, in da sta eden drugemu izrazila nekaj želja, katere morda, če bi se izpolnile, dovedo do kakega kompromisa. Te

želje sta vzela Hribar in Šusteršič ad referendum v svojih klubih. Druga pa se ni nič dogovorilo! Napredni klub je odklonil vsako pogajanje, Šusteršičev klub pa je tudi zavrnil nekatere Hribarjeve želje. O vsem tem pa sta pisala v tistem času tako »Slovenec« kakor »Slovenski Narod«, in takrat ta afera nikomur ni tajna ostala. Perfekten kompromis, katerega sta morala kriti z osebno svojo avtoriteto Šusteršič in Hribar, se pa ni sklenil. Sicer pa Lampetu, na katerega besedo nič ne dam, ne bom odgovarjal, in naj me v »visoki« zbornici dolži, da sem pri njem kradel srebrne nože ali mu pa zapeljal nedoletno sestro!

Dr. I. T.

+ **Brezverska stranka.** Lampetu je vse prav, kar se da tako ali tako porabiti. Vsako smet pobere, če meni, da jo bo mogoče izkoristiti proti napredni stranki. Zakaj sovraštvo njegovo do napredne stranke je veliko in vse bi storil, da bi jo ugonobil. Pa moči so slabe. Lampe bi bil rad tiger, ki skoči nasprotniku za tilnik, ga podere in ugonobi, pa je le navaden pinc, ki nasprotnika za hlačno lovi. Vsled pomanjkanja drugih sredstev je zadnjič začel premlevati staro bajko, da je napredna stranka brezverska. Kaj takega! Če trobenta take stvari kak zašpehan misijonar, mu tega nihče ne zameri; kaj naj pa drugega pripoveduje tistim kravicam, ki ga poslušajo. Ali v dež. zbor prinašati take čenče, to je precej smešno. Napredna stranka je vendar že dolgo let zastopana v dež. zboru. Ali je že kdaj stavila kak predlog ali storila sploh kak korak, ki bi bil naperjen proti veri in cerkvi? Ne! Celo dr. Lampe tega ni trdil. Le na to se je skliceval, da je ta in ta list to in to pisal. Lampetove budalosti seveda napredne stranke prav nič ne ženirajo, še manj napredne časopise. To pa gotovo stoji: zaradi napredne stranke in naprednih časopisov ni prišel še noben človek ob vero, pač pa so že različni duhovniki s svojim življenjem in delovanjem ljudem vero in cerkev pristudili. Lampe spada tudi mednje! Pri tisti priliki se je tudi klicalo »4000« — »Izgubljeni Bog«. To sta dva znamenita spisa, zelo znameniti deli. Lampe je pristavil, da je ta duh pokvaril oziroma! Ubožček! Ta duh, ki veje iz »4000« in »Izgubljenega Boga« očisti oziroma, ki so je osmradili tisti, v katerih imenu je je govoril Lampe. Kaj pa je v svojem bistvu vse napredno gibanje na Slovenem. Nič drugega, kakor reakcija zoper pokvarjenost in propadlost, ki ugonobljajo narod, zoper krivičnost in korupcijo, zoper narodno izdajstvo in ljudsko izkoriščanje ter zoper zlorabo cerkvene avtoritete v posvetne in žepne namene klerikalcev. Naprednjaki niso še nobene cerkve zaprli in nobenega križa odstranili — a vojskujejo se zoper smrad, ki so ga ustvarili klerikalci. Če nas zato klerikalci imenujejo brezverce — svobodno jim! Naj le pazijo, da ne pride dan, ko bo delati obračun, da jim takrat ne bo treba skrivati se po blatnih kanalih!

+ **V španskem škornju.** Eden tistih klerikalnih poslancev, ki drže v dež. zboru roke v žepu in trgajo hlače na zadnji strani ter imenujejo to delo za blagor ljudstva, se je po zadnji seji zelo zanimal za španske škornje. Posrečilo se je končno spraviti iz njega, kaj je vzrok temu njegovemu zanimanju. Povedal je, da se je v klerikalnih krogih reklo: Liberalci so nas djali v španske škornje in jih zdaj navijajo, da nam kosti pokajo. To priznanje je zelo karakteristično za položaj v dež. zboru. Napredni poslanci so klerikalce res djali v španske škornje. Premagali so vse spletke, s katerimi so preprečevali klerikalci sklicanje dež. zbora in dosegli, da se je sešel dež. zbor, tako da je v mejah Šusteršičeve samopašnosti mogoče osvetljevati delo klerikalne večine. Z nujnimi predlogi in z interpelacijami so napredni poslanci prisilili klerikalno večino na razpravljanje o najrazličnejših važnih stvareh ter jih primorali pokazati barvo na ta ali oni način. Le vzemimo Završnico. Kak poraz pomeni to za klerikalce, da se niso upali glasovati za predlog, naj posebna mešana komisija pregleda račune in načrte. Kakega pol milijona je še šlo za Završnico — pa se boje pokazati račune in načrte. Kako priznanje tiči v tem begu! Takisto tudi pri drugih vprašanjih. Da, v španski škorenj so potisnjeni klerikalci, naprednjaki ga navijajo in klerikalci kriče od bolečin, da pokajo šipe v dež. dvorcu.

+ **Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencu ne gane.** So ljudje, ki tudi v resnih trenutkih ne izgube humora in so pripravljeni za vako norčavost. A kdo bi bil mislil, da sta tako tudi baron Schwarz in grof Barbo? Pa vendar je tako. Zadnjič smo v dež. zboru po njihovi zaslugi doživeli

prav komičen prizor. Grof Barbo se je naprej s primerno denunciacijo zahvalil naprednemu časopisju za nobleso, ki mu jo je izkazalo s tem, da je prezrlo veliki škandal v državnem zboru, prirejen grofu Barbu zaradi njegovega nadbudnega sina, potem pa se spomnil, da spada med historično poklicane voditelje slovenskega naroda ter tolmače njegovih čustev in je patetično citiral, da hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovenca ne gane. Deželni parlament se je sicer držal bolj na smeh, toda eno srce se je vendar našlo, ki je vzdrljelo pri besedah dičnega grofa. Deželni predsednik baron Schwarz je radosti žareč hitel čestitat grofu Barbu. Bil je nepozaben trenutek, ko je grof Barbo kot edini pravi glasnik misli in čutov slovenskega naroda na Kranjskem sprejel čestitke vrhovnega varuha patrijotizma na Kranjskem barona Schwarza. Nemško nacionalni grof in nemško nacionalni baron kot tolmača in gojitelja našega patrijotizma — ali ni to prekrasno? Srečna gospoda! Nikoli se jima ne sanja, kdo so prav za prav tisti ljudje, katerih početje duši v slovenskih srcih patrijotično mišljenje. V trenutku, ko je bila v zbornici mučna, vihar naznanjajoča soparica, sta si kaj takega zmisllila!

+ **4000.** Pred nekaj tedni je bila Johanca iz Vodice še prištevana med najsrečnejša bitja pod božjim solncem, saj je bila deležna izredne milosti, da so se na njenem »deviškem« telesu izkazovale čeznurne sile in se dogajali čudeži. Sedaj priznavata tudi »Domoljub« in »Slovenec«, da je ta svetnica navadna sleparka; to priznavata šele sedaj, ko je bila ta sleparija od brezverske roke razkrinkana in se je bati, da pride stvar pred sodišče. Početje te Johance iz Vodice — ali ni to preimennitna slika iz »4000«. Dolenjski Lurd in Johanca iz Vodice — kaj treba čakati na dobo, ko se bo pisalo »v letu 4000«, saj imamo že zdaj to »srečno« dobo! Pa naj ljudje ne postajajo brezverci, če vidijo take stvari! »Slovenec« in »Domoljub« poskušata odvaliti odgovornost od duhovščine na ta način, da popolnoma zamožujeta v kakih zvezih so bili duhovniki z Johanco. A ravno to je bistvo cele zadeve. Slepstarstva Johance iz Vodice so bila mogoča samo vsled potuhe in sodelovanja vodiškega župnika. Naj nam klerikalci nikar ne pridejo z izgovorom, da je bil župnik vodiški v dobri veri in da je Johanca tudi njega varala. Vodiški župnik, zdrav kmečki fajmošter, verjame na klobase in na štruklje, pa ne na to, da bi kaka baba »kri švicala« in bi se na njenem telesu čudeži delali. Vrh tega je vse. Vedenje župnika in njegovih poslov pri obiskih lahkovernega občinstva bilo tako, da je vsak sum opravičen. Kar pa postavlja na celo to zadevo krono, to je postopanje ljubljanskega škofa, ki je za to početje vedel, pa je trpel in dopuščal. **Cerkveni škandal prve vrste!**

+ **U gospodstva deželne biskopije.** Piše se nam: O gospodarstvu deželne biskopije se je že mnogo govorilo in tudi pisalo. Ker je biskopija namenjena v povzdigo deželne živinoreje in korist našega kmetstva — davkoplačevalca, pričakoval bi vsakdo, da bo deželni odbor oddal vodična mesta, ne samo zanesljivim ampak tudi večim ljudem v roko. Toda omenjenim ljudem je to vse deveta briga, ako se tudi kršijo zakoni in skoriščajo davkoplačevalci. Naša mladina se trudi po šolah na leta in velike stroške svojih roditeljev, nabirajoč si poljedelskih in živinorejskih veš in znanosti, ter vkljub svojim skušnjam in vedam ne najde nikoder kruha, med tem ko je za oskrbnika deželne živinoreje v Ro-bežu nastavljen, čuje in strmite neki navadni mesarski pomočnik. Jeli to nečuvno ali ne? Ni največja ignoracija skušenih večakov od strani deželnega odbora, nastavi me-sarskega pomočnika, mesto pravega večaka na tako vežno mesto? Zato naj deželni odbor poskrbi, da pride mesar v mesnico, na oskrbniško mesto pa izkušen in šolan večak.

+ **Klerikalna morala.** Pred par dnevi so pred ljubljanskim deželnim sodiščem obravnavali kaj zanimiv proces. Nek mlada kmetska žena je tčžila na ločitev zakona, ker je njen petintridesletni mož samo še — imenoma mož. Ta mladi zakonec je pri sodišču povedal, kako je prišlo do tega, da je že v 35. letu svoje starosti tak. Stvar je predelikatna, da bi jo pojasnjevali in pribijemo le, da ima domači župnik tega mladega moža na vesti. Iz tega, kar je ta mladi mož povedal pri sodišču, je spoznati, da je tisti župnik iz same go-rečnosti in ne iz kakega slabega namena navajal fante k dejanju, ki uničujejo telo. Ta župnik ni nikak raz-uzdaneec, nego samo tak tepec, taka

nemurna žival, da peha mlade ljudi iz same vneze za devištvo v nesrečo. Blagoslov verske gorečnosti in sve-te vneze za vsako fiksno idejo ljubljanskega škofa je res krasen.

+ **Iz ljudskošolske službe.** Namesto obolele učiteljice Mare Tavčarjeve je imenovana za suplentnjo v Petrovi vasi izprašana učiteljska kandidatinja Ludmila Pavlinova. Bivša suplentka v Vodica-h v kamniškem okraju Františka Rožič je imenovana za prov. učiteljico v Mengšu in bivša prov. učiteljica Angela Nefima za prov. učiteljico na dvorazrednico razširjen-je šole v Radomljah.

+ **Iz ljudskošolske službe.** Namesto obolelega učitelja Antona Arko je imenovan kot suplent na II. mestni sloveski deški šoli v Ljubljani absolviran učiteljski kandidat Josip Kavčič. — Namesto obolelega učitelja Franca Rieglerja je imenovana kot suplentka na Hotiču Helena Komac.

— VI. vsesokolski zlet v Pragi

1912. — III. predavanje danes, v torek zvečer. Spored slikam in predavanju: 1. Tekme vrst in prosta tekma (5 slik). 2. Prva javna telovadba članstva, 12.000 telovadcev izvaja proste vaje, pojasnjeno v 20. slikah. Zastojni iščemo v celem svetu prizorov, ki bi s tako silo vplivali na gledalca, kakor pogled na nepregledne polke slovenskega Sokolstva pri nastopu k prostim vajam. Trinajst slik se nanaša na pologe v prostih vajah.

— **Prihaja ženstvo k prostim vajam** (skoro 6000). Nastop, izvedba, brezprimerna vztrajnost na zbiralističnih in pri izvajanju vaj je prineslo spoštovanje in zmago ne samo ženski sokolski telovadbi, temveč ženstvu sploh. Pod mogočnim vtiskom ženskega nastopa, piše Francoz: V srednji Evropi gre novo pleme na dan. Ženski nastop spremlja 16 krasnih slik: prihod — delitev in zavoji za razstop, vje, odhod. — **Francozi** izvajajo hkratne vaje na krogih in boks (seinska župa). — **Jezdni odseki** pri redovnih vajah, vaje na nesosedanem konju — nastop čeških žup v svojih prostih vajah, skupinah itd. — Zletu je bila pripoljena sokolska razstava. V tej je bil oddelek, ki ga je preskrbel zdravstveni odsek Češke Sokolske Zveze. Tu je zbral na steklu slike odličnih sokolskih tekmovalcev, krasnih, krepkih in zdravih teles kot vidni dokaz, kako blagodejno vpliva sokolska telovadba na razvoj telesa. Namen te zbirke, ki jo bodo kazale tudi skiptične slike v »Mestnem domu« v torek zvečer, je vzbuditi v mladini željo in skrb po redni telovadbi. Prvi dve predavanji sta bili dobro obiskani, na drugem predavanju je bilo okrog 700 oseb; ker se lepota sporeda stopnjuje in ker zanimanje za umetniško dovršene slike rase, pričakuje odbor »Sokola I.«, da slavno občinstvo posveti tudi nadaljnim predavanjem svojo pozornost in naklonjenost. Začetek točno ob 1/4 9. zvečer. Dame so prošene, da pridejo malo preje radi sedežev.

— **Klub slovenskih gledaliških igralcev in igralr v Ljubljani.** V krizi o slovenskem gledišču, je nastalo že nešteto izhodov, nobenega se ni dalo doslej še realizirati. Govorilo se je o škandalu, da ne bo gledišča, a le malo jih je mislilo pri tem na umetnost samo, na ono umetnost, v kateri živi in vsvarja igralec. Glavna škoda, največji škandal, te »nesezi-je«, bi bil v tem, da bi se s tem zadrževal razvoj slovenske dramske umetnosti v prvi vrsti, razvoj slov. drame v drugi vrsti. Sicer čujemo, da namerava občinski svet ljubljanski izpiaečevati igralcem sustentačne gaže, ne glede na to, če se igra ali ne. Toda oni, ki mislijo, da zadošča igralcu plača brez dela, ta ne pozna njegove duše, ki živi zato, da vsvarja — in se boji za svoj razvoj. V tej sedanjí krizi pa, če se ne razreši povoljno, tiči še druga: kaj bo takrat, ko bo volja in moč, vzdrževati slov. gledališče. Takrat bo nedostajalo zadostnega števila domačih moči. Narasčaj, ki je bil že v lepem razvitku bo zamarnjen, in oni, ki so že začeli svojo pot v tujini, jo bodo šli naprej! — V tej krizi so se zbrali na poziv g. M. Skrbinška, dne 4. t. m. v gledališki dvorani vsi slovenski igralci in igralke, ki so še v Ljubljani in oprileli so se edinega še možnega sredstva, prišli so za orožje samopomoči. Poziv se je glasil: Vsled gledališke krize ni le slovenska gledališka umetnost kot taka prizadeta, temveč tudi in sicer zelo občutno slovenski gledališki igralci in igralke. Nekatere, ki so bili previdnejši, so si še začasa preskrbeli angažmaje drugod, a mnogo nas je bilo tako lahko-vernih, da smo verjeli v ugodno rešitev krize in smo čakali od meseca do meseca in slednjič od tedna do tedna. Ne preostaja nam drugega, kot seči po sredstvu, ki se ga poslužujejo vsi drugi stanovi, namreč po samopomoči. Naj se že doseže z zagrebško intendanco sporazumljenje

ali ne, gotovo je, da tudi, če bo prišlo zagrebško gledališče v Ljubljano predstave, bomo bivši člani slovenskega deželnega gledališča ljubljanskega ostali na cedilu. K temu bi pa bile vsaj 14 dni le po 3 predstave, kakor jih nameravajo Zagrebčani prirejati v Ljubljani v našem mestu vsakokrat premalo. Najbrže pa ne pride niti do tega. — Če se posreči ali ne pridobiti Zagrebčane za Ljubljano, vsakokrat moramo seči po samopomoči. Vabim vas torej, da se udeležite shoda, ki se vrši jutri v soboto dne 4. oktobra t. l. ob 11. uri popoldne v gledališki dvorani slovenskega deželnega gledališča tukaj, da se pogovorimo. Po informacijah in nasvetih, ki sem jih dobil z različnih strani, predlagam sledeče: 1. Ustanovimo si »Klub slovenskih gledaliških igralcev in igralk v Ljubljani«. Ta klub si naj izvoli vodstvo, ki bi v imenu vseh stopilo v stik: a) z deželnim odborom, da nam prepusti slovensko deželno gledališče v svrhu prirejanja predstav in da nam da podporo, b) z Dramatičnim društvom radi uporabe arhiva in garderobe in c) z občinskim svetom ljubljanskim radi subvencije, oz. ureditve naših plač. 2. Ustanovimo slovensko dramatično šolo, v kateri zberemo vse, ki imajo veselje do slovenske gledališke umetnosti in da vzgojimo slovenski gledališki naraščaj. Strmino se v skupno organizacijo, kajti jasno je, da bomo le združeni dosegli pozitivne uspehe in lažje prestali te težke čase krize. Če bo postopal vsak na svojo roko, ne bo dosegel ničesar in javnost bo postala nezaupna. Uvaževali nas bodo in nam šli na roko le, če bomo šli združeni na delo. Vabim vas torej še enkrat, da se gotovo udeležite jutrnjega shoda. Po daljši debati, katere so se udeležili tudi nekateri povabljeni gg. neigranci posl. Reisner, Kristan, Kobal in dr. so sklenili ustanoviti klub slov. igralcev in igralk v Ljubljani, izvolili so si pripravljalni odbor, ki ima nalogo preskrbeti vse potrebno za ustanovni občni zbor. Morda bo na ta način oni gordijski voz razvozan. Skoraj da je to edina najlepša pot do razrešitve — kajti če bo volja, sežaja letošnje zime ne bo zaostajala za drugimi — morda bo celo boljša.

— »Slovenski klub« ima danes ob 8. zvečer odborovo sejo v posebni sobi restavracije pri »Zlatorogu«. Gg. odborniki pozivamo, da se seje zanesljivo udeležite.

— Ustanovni odbor za zgradbo kranjskih sladkornih tovarov. Dne 6. oktobra se je vršila prva seja izvrševalnega odbora. Najprej so se prečitali došli dopisi, nakar se je razpravljalo o načinu, kako da bi se najprimerneje vršila agitacija v svrhu sklepanja potrebnih »pesnih kontraktov«. Ta zadeva se je vsestransko temeljito preudarila in se je vse potrebno določilo. V prvi vrsti se je razmotrivalo vprašanje »brošure o pridelovanju sladkorne pese«, ki se bo razdelila v krogih poljedelskih interesentov. Predsedujoči gospod je predlagal, naj se mu poveri naloga, da poišče v Gradcu potrebne zveze, da se pritegne cela južna Štajerska veliki akciji. Ta predlog se je z vseh strani živahno pozdravil. Končno so se razmotrivala neka finančna vprašanja, nakar se je seja zaključila.

— Prvi koncert »Glasbene Matice« v letošnji koncertni sezoni bo v torek, dne 21. oktobra. Sodelovala bodoeta priljubljena in odlična slovenska koncertna pevka gospa Pavla Lovšetova (Bole) in slavni violinski virtuozi g. Jaroslav Kocian iz Prage.

— Pevski zbor »Glasbene Matice« je že pričel svoje redno delovanje za prihodnjo koncertno sezono. Moški zbor ima redne skušnje v sredo in petek, ob 8. uri zvečer, ženski zbor pa v ponedeljek in četrtek ob pol 6. uri. — Vsi stari člani in novi, ki nameravajo pristopiti, so dobrodošli in se vrljudno vabijo.

Odbor.

— Slavno poštno ravnateljstvo se vrljudno opozori, da tablice, ki nanašajo čas prihodnjega dviga pisem iz poštne omare navadno niso več čitljive, ker se je že skoraj ves emajl odkrušil. Naj se torej nadomestijo z novimi.

— Pravim vlomilcem v kamniškem uradnem poslopiju so, kakor vse kaže, vendar prišli na sled in bržkone bodo ti v zvezi tudi z ljubljanskimi zločini, vsaj po njihovih delih sodijo tako. Sta to dva zelo nevarna hudodelca. Že zadnjič smo poročali, da so enega videli ob času vloma v dotičnem uradnem poslopiju in namignili, da bi dotičnik gotovo vedel kak podatke o deliktih. In v njih res in sicer prav dobro, ker je bil sam soudeležen, kakor kažejo vsi dosedanja znaki in dokazi. Z imenom takrat priti na dan je bilo še nemogoče, da se varnostnim oblastim ne pokvari zasledovanje. Sedaj je pa zadeva že toliko dozorela, da je tem in

občinstvu le v korist, ako jih javnost pozna. Sta to dobro znana Ivan Pavlič iz Vodice in Leopold Jereb, ki se je svoj čas večinoma zadrževal pri svojih na Glincah. Oba sta predsedala kljub svoji mladosti že večletno ječo in ju prištevajo med najbolj nevarne domače vlomilce. Zadnji je rad tudi nasilen in morda ga bo de tudi prvi začel posnemati. Javnost naj gre varnostnim oblastim na roko, da tička čimprej prideta v roko pravice. Priznati pa se mora, da se je kamniško orožništvo kakor ljubljanska državna policija z vsemi močmi trudila, da sta zadela v pravo in želeli je, da bi lopova ne živela dolgo časa več na rovaš drugih.

Golija v drugi pogorel. Kakor se nam iz Novega mesta poroča, je bil pri vzklicni obravnavi v aferi Pirc-Golija vzklic pri okrajnem sodišču obsojenega vladnega koncipista Golija zavržen in prva obsodba potrjena.

Janeza Trdina spomenik v Novem mestu. Iz Novega mesta se nam poroča: Čez 2 leti bo poteklo že deset let, odkar je v naši sredi za vedno zatisnil oči sloveči pisatelj in probuditelj Dolenjske, profesor Janez Trdina. Po svojem rojstvu sicer Trdina ni naših vinskih goric list, toda on sam je s svojim dolgoletnim bivanjem med nami našo Dolenjsko vzbudil kot svojo ožjo domovino. Med nami še le je postal to, kar ga je dvignilo visoko nad navadno umrjot, naši Gorjanci so bili, ki so proslavili moža in nasprotno, ki jih je mož proslavil s svojimi bajkami v širni slovenski svet. Med nami še le se prav pričenja rojstvo njegovega slovenskega delovanja, med nami je živ, trpel in izdajal svojo veliko dušo. Zato če gre kateremu kraju, ki so ožje spojeni s Trdinom in njegovim življenjem, čast in zaslug a ob enem tudi dolžnost in pravica, je Novo mesto gotovo v prvi vrsti poklicano, da se za desetletnico Trdinove smrti odredi s primernim Trdinovim spomenikom. Ideja, da se proslavljajo Dolenjske postavi spomenik, je sicer že zdavno vznikla, ampak doslej žal vzrasla še ni in če bi se ne zavedali, da se zanjo zanima Slov. pisateljsko društvo, bi morali reči, da je ideja za zgradbo Trdinovega spomenika že umrla. V tem oziru kažejo Novo-meščani veliko nehalnost, pa tudi veliko narodno nezavednost. Razen edinega, napoln propalega verskega spomenika na Sv. Katarine trgu, nima metropola Dolenjske niti enega spomenika. Zato naj bi se iz dvojnih razlogov dolenjska metropola vzbudila iz dosedanje brezbriznosti, pa začela resno misliti poklicati v resnično življenje doslej spavajočo idejo o zgradbi Trdinovega spomenika. Če drugega ne, vsaj do temeljnega kamna naj bi ob desetletnici ta ideja dozorela!

Kako se boje naprednih listov! Na Gorenjskem nekje je pridigoval neki župnik, ki je menda pozabil, da je oznanjeval božje besede, o naprednem časopisu! Proklinjal je to časopisje kot brezbožno in brezversko in klical proklestvo božje na vse tiste, ki čitajo te liste. In da bi njegove besede še bolj zalegle, je grozil, da bo vsak pogubljen, kdor je naroden na liberalne liste ali jih čita, češ, tak človek ne dobi odveze ne pri domačem duhovniku, ne pri škofu v Ljubljani, ne pri papežu v Rimu. Kmetje, ki so poslušali te župnikove »božje besede«, so nevarno majali z glavo in ko so zapuščali po opravilu cerkev, so drug drugega spraševali: Ali verjameš, da boš pogubljen, če bereš »Slovenski Narod« ali kak drug tak list? In odgovor je bil: Fajmošter mislijo, da smo tako neumni, da ne vemo, da dobi odvezo celo bratomorilec, pa bi je ne dobil tisti, ki čita napredne liste! Če ne bo imel človek drugega greha na vesti, kakor da bere napredne časopise, bo kar toplel prišel v nebesa!...

Napredek domače kranjske industrije. Kakor čujemo, namerava g. J. Ba ho v e c, lastnik tovarne za vognjeno pohištvo in parkete z žago na Duplici pri Kamniku, svoje dosedanje podjetje razširiti in spremeniti v delniško družbo. Ta korak moramo tembolj pozdravljati, ker je v naši domovini še to malo industrije po veliki večini v tujih rokah. Pa tudi s socialnega stališča moramo pozdravljati razvijanje domače industrije, ker se z njeno povzdigo zamo-re omejiti pogubonosno izseljevanje delavskih moči v tujino.

Himen. Poročil se je v nedeljo v Kranju poslovodja tiskarne »Sava«, gosp. Leopold Mik u z, z vpokojeno učiteljico gđno. Ido Mally, hčerko bivšega ukrajnega zdravnika dr. Vincenca Mallyja.

Rudarska ljudska šola v Idriji. Ravnatelj c. kr. rudarske ljudske šole v Idriji, Alojzij No v a k, je na lastno prošnjo vpokojen. — Obenem je dovolilo ministrstvo za notranja dela na to šoli ustanovitev provizoričnega VIII. dekliškega razreda.

»Živi mrtvec.« velikanski velfilm, po Leo Tolstojevem romanu predvajal se bode od petka do ponedeljka, 4 dni, v kinematografu »Ideal«. Film predvajal se bo pri vseh predstavah in sicer ob 4., pol 6. 7., pol 8. Cene razen II. prostora zvišane za 10 vinarjev. — Spored za torek, dne 7., sredo 8. in četrtek 9. oktobra: 1. Dresure psov. (Naravni posnetek.) 2. Konj, ki ljubi svojega gospodarja. (Velekomično.) 3. Žurnal Pathé. (Najnovejši dogodljaji, šport, moda itd.) 4. Čudna oporoka. (Dramatično.) 5. Velezanimivo! Kratersko jezero. (Senzacijski naravni posnetek japonskega kipečega jezera.) 6. Oba medaljona. (Drama.) Samo popoldne. 7. Leon in njegov psiček. Samo popoldne. 8. Velefino! Njegova komorna strežnica. (Najboljša veseloigr.) V glavni vlogi berolinska dvorna igralka Mici Parla in Hans Christians.) Samo zvečer od 7. naprej.

Obrtno gibanje v Ljubljani. Meseca septembra je pričelo svojo obrt 14, oglašilo pa 10 obrtnikov. Priglasili so: Josip Omersa, Dunajska cesta št. 6, trgovsko agenturo, Fran Pajk, Mestni trg št. 17, knjigoveški obrt, Alojzij Zalokar, Poljanska cesta št. 18, čevljarški obrt, Anton Ožura, Florjanska ulica št. 22, trgovina z mešanim blagom, Fran Janež, Florjanska ulica št. 22, pletarski obrt, Marija Lukanc, Kopitarjeva ulica št. 4, prodaja slaščic, Fran Klemenc, Dolenjska cesta št. 2, trgovina z mešanim blagom, Peter Kozina & Komp., Breg št. 20, trgovina s čevlji, Josipina Ham, Merosodna ulica št. 1, izdelovanje perila, Ivan Rabič, Karlovska cesta št. 11, trgovina z mešanim blagom, Minka Bernik, Linhartova ulica št. 5, žensko krojaštvo, Tomislav Markuš, Poljanska cesta št. 9, sobno slikarstvo, Antonija Kikel, Krakovski nasip št. 10, starnarska obrt, Karolina Mohar, Cerkevna ulica št. 21, točenje sodavice. Obrt so oglasili: Fran Zajc, trgovina z vozovi, Sv. Jakoba trg. Pavla Mrak, Šelenburgova ulica št. 6, modistovski obrt, Ivana Košir, Pogacarjev trg, prodaja živil. Fran Souvan sin, Mestni trg št. 23, trgovina z manufakturnim blagom, Ivan Cesen, Sv. Petra cesta št. 9, branjarja, Anton Sarc, Šelenburgova ulica št. 5, izdelovanje in prodaja perila. Peter Matelič, Škofja ulica št. 10, snaženje oken in stanovanj ter plakatovanje oznanil in reklamno podjetje. Miloš Fran Doberlet in Karl Lev Wondra, Sodna ulica št. 1, trgovska agentura in trgovina z mobilijami, preprogami ter zobotrebci. Pavel Batelj, Radeckega cesta št. 1, mizarski obrt in Ivan Vrtačnik, Karlovska cesta št. 30, branjarja.

Kako so pri Figovcu tatu lovili. Danes popoldne je neki tat ukradel na dvorišču pri Figovcu z voza konjsko odedo in bič ter utekel pričo ljudi, ki jih je bilo vse polno na dvorišču. Otroci so peš in na kolesih leteli za tatom ter vpili na vse grlo: »Držite ga!« Dočim so eni z največjim napotrom lovili tatu in ga končno tudi srečno vlovili na dvorišču pri Novem svetu, so drugi šli po stražnika. Ko sta tako oba prišla na »lice mesta«, je stražnik aretirat tatu ter ga odpeljal na policijsko ravnateljstvo.

V prisilno delavnico so privedli 23letnega potepuha Jožefa Edla iz Lienca. Fant je nedolgo od tega od tam skozi kuhinjsko okno pobegnil in pravi, da bode to zopet pri prvi priliki poskusil, ker mu prisilno delo prav nič ne ugaja.

Zlobna škoda. V noči od 3. na 4. oktobra so odtrgali neznan zlikovci nad brivnico Mijo Nežiča, Pred Škofijo 15, okroglo brivsko znamenje in so poškodovali tudi napisno tablo.

Razne stvari.

* Večkratni morilec. Iz Chicaga poročajo: Tu so aretirali Henryja Spencerja, ki je na sumu, da je umoril plesno učiteljico Rescroat. Morilec je priznal, da je umoril tudi deset drugih oseb.

* Železniška nezgoda. Iz Dvinsk poročajo: Brzovlak, ki vozi iz Kijeva v Petrograd, je zadel na tukajšnjem kolodvoru ob neko lokomotivo. Štirinajst oseb je bilo usmrčenih, sedemnajst težko, enajst pa lahko ranjenih.

* Žrtve aviatike. Iz Marmande poročajo: Aviatik Sivel je padel, ko se je hotel spustiti na tla, s svojim aparatom iz višine tridesetih metrov. Počila mu je lobanja in je kmalu na to umrl. Sivel je bil 25 let star in se je udeležil balkanske vojne.

* Usoda brezposelne igralk. Iz Norimberga poročajo: Igralka Mila de Chapelle se je predvčerajšnjim obesila na okno svojega stanovanja iz obupa, ker ni mogla nikjer dobiti mesta. Samomorilko so še pravočasno rešili.

* Velika nezgoda na francoskem parniku. Iz Pariza poročajo: Na francoskem petrolejskem parniku

»Amore«, ki je vkrcan v alžirskem pristanišču, je predvčerajšnjim izbruhnil ogenj. Kapitan in dva mornarja sta bila smrtnonevarno poškodovana.

* Eksplozija na francoskem torpednem čolnu. Iz Pariza poročajo: Na torpednem rušilcu »Carquois«, ki je bil vkrcan v Bayonne, je eksplodirala topova krogla v hipu, ko je bilo mnogo civilistov na krovu ladje. En mornar je bil usmrčen, mnogo civilistov in mornarjev pa težko poškodovanih.

* Samomor grofice. Iz Milana poročajo: Pred glavnim kolodvorom si je v nedeljo neka elegantno oblečena dama prerezala žile. Umirajočo so jo prenesli v bolnišnico. Dognali so, da je samomorilka avstrijska grofica Helena Pisani-Deschkoif, ki je ločena od svojega soproga in ki živi v Milanu. Zaljubila se je v nekega mehanika nekega tukajšnjega kinematografa, sirovega in neizobraženega človeka, ki jo je vedno pretepal. Tudi ji je izvalil mnogo denarja.

* Pretep prelato v cerkvi sv. Petra v Rimu. Iz Rima poročajo: V cerkvi sv. Petra v Rimu je prišlo do velikega škandala. Upravitelj godbe na koro, prelat Scapinelli je na povelj svojih predstojnikov, pozval romarje, ki so sedli v klopi na koro, naj zapuste klopi. Drugi župnik cerkve sv. Petra, prelat Viola se je vmešal v to ter pozval prelata Scapinellija na odgovor. Ko si je Scapinelli to vmešavanje prepovedal, mu je dal prelat Viola tako pošteno zaustitvo, da je padel na tla in da mu je kri zalila obraz. Oba duhovnika sta se nadalje pretepala in suvala. In le z največjo težavo se je drugim duhovnikom in slugam posrečilo, da so napravili konec temu pretepu. Navzlic temu, da je kardinal Rampolla uvedel strogo preiskavo, hoče Scapinelli tožiti pred sodiščem.

Telefonska in brzojavna poročila.

Lex Kolisko.

Dunaj, 7. oktobra. Včeraj se je vršilo tu protestno zborovanje proti češki zahtevi, da naj se otvorijo na Dunaju češke šole. Zborovalci pa so se končno med seboj stegli ter vrgli pristaše poslanca dr. Pollaufa na cesto.

Češko-nemška sprava.

Dunaj, 7. oktobra. Kakor poroča neki tukajšnji list, se bodo pričela češko-nemška pravna pogajanja dne 15. oktobra.

Glavna skupščina »Ostmarke«.

Dunaj, 7. oktobra. Včeraj se je vršila glavna skupščina »Ostmarke«. Navzoči so bili tudi župan dr. Weiskirchner in podžupan dr. Porzer in Hoss. Predsedoval je državni poslanec dr. Schlögl. Dr. Weiskirchner je naglašal nemški značaj Dunaja ter apeliral tudi na krščanske socialce.

Gališka volilna reforma.

Lvov, 7. oktobra. Na zborovanju poslancev demokratične levice je bila sprejeta resolucija, ki označuje volilnoreformne predloge centra in vesplošne stranke za nesprejemljive.

Hrvatska.

Zagreb, 7. oktobra. Hrvatsko-srbska koalicija je nezadovoljna, da je zasedel baron Skerlec vsa mesta vladnih uradnikov in velikih županov s starounionisti, to tem bolj, ker je koalicija prepričana, da bo imela po prostih volitvah v saboru večino, v katerem slučaju bi se bila morala po vseh parlamentarnih načelih zasedati ta mesta z zaupniki koalicije.

Budimpešta, 7. oktobra. Hrvatski člani parlamenta imajo jutri konferenco, katere se udeležita tudi baron Skerlec in novi sekcijski načelnik Fodorczy. Trdi se, da se povrne baron Skerlec v Zagreb že kot ban.

Tako govore vladarji?

Opava, 7. oktobra. Poljski listi konstatirajo, da je nemški cesar v avstrijski Sleziji v razgovoru z opavskim županom Steinerjem izjavil, ko je izvedel, da je vsa okolica poljska: To morate pošteno urediti. Poljski listi ljuto napadajo nemškega cesarja zaradi teh nekvalificiranih besed.

Novi predsednik kitajske republike.

Petrograd, 7. oktobra. Iz Pekina poročajo: Pri tretjih volitvah je bil Juansikaj s 507 glasovi izvoljen za predsednika kitajske republike.

Dogodki na Balkanu.

Tretja albanska vojna.

London, 7. oktobra. »Daily Telegraph« poroča, da so bili Albanci na celoti strahovito poraženi. Pred Brzrenom je 5000 Albancev obkoljenih in se bodo morali udati.

Solun, 7. oktobra. Albanski voditelj Bajramur je dal v okolici Peči in Diakovice razdeliti pozive, da naj pošlje vsaka albanska rodbina k vstašem vsaj enega sina. Katera rodbina bi se temu pozivu ne odzvala, bo depesidirana in uničena.

Pred četrto balkansko vojno.

Atene, 7. oktobra. Turški delegati so včeraj izročili grški vladi nove propozicije za ureditev grško-turškega spora. Turški predlogi pa so tako zapleteni in obširni, da je zunanji minister Panas izjavil, da se budo mogoča pogajanja nadaljevati šele čez 3 ali 4 dni. Vprašanje Egejskih otokov se ne bo razpravljalo. Razpoloženje v Atenah je slej kot prej pesimistično in politični krogi zatrjujejo, da je najboljšje napraviti negotovosti konec z novo vojno. Grški parlament bo odločen do 14. novembra.

Carigrad, 7. oktobra. V krogih mladoturškega komiteja je opažati živahno akcijo za aktiven nastop. Oficijski listi pišejo ostro proti Grški. Dejstvo je, da nadaljujejo Turki s transporti čet iz Male Azije. V zadnjih dneh je prispelo 14.000 azijskih čet v Trakijo, katerih bi Turčija po berolinski pogodbi ne smela porabiti na evropskem teritoriju.

Belgrad, 7. oktobra. Srbska vlada je dobila na tozadevno vprašanje od romunske vlade zagotovilo, da bi Romunska v slučaju nove vojne z Bolgarsko ne nastopila drugače, kakor v drugi vojni. Ta izjava je napravila v Belgradu najboljši vtisk.

Solun, 7. oktobra. Tu krojijo vesti o brezupnem stanju v Dedeagaču. Mednarodno brodovje je došlo pred pristanišče in zatrjuje se, da so z ozirom na nemire in pustošenja izkrcale nemške ladje mostvo.

Carigrad, 7. oktobra. Iz Odrina poročajo, da se bo skoraj pričela demobilizacija v Trakiji, tako da bo del aktivnega mostva na dopust. Vest je malo verjetna.

Dunaj, 7. oktobra. Iz merodajnih srbskih krogov smo dobili informacijo, da so vesti o velekritičnosti položaja med Grško in Turčijo pretirane. Tudi ni verjetno, da bi hotela Bolgarska poseči v ta spor, ker dobro ve kaj riskira. Res je, da Bolgarska mobilizira in resnično je tudi, da obstoja med Bolgarsko in Turčijo tajen dogovor, katerega cilji pa niso razvidni. Če pride do novih konfliktov na Balkanu, je treba upoštevati dejstvo, da imata Srbija in Grška defenzivno zvezo, kateri pripada tudi Romunska, katere prvi namen je, braniti integriteto bucareškega mira.

Srbija in Avstrija.

Belgrad, 7. oktobra. »Samoprapava« piše v članku, ki se bavi s Pašićevim obiskom na Dunaju: Ta poset je smatrati za začetek nove ere, v kateri bosta imela Srbija in Avstrija prijateljske in trgovinske politične stike. List upa, da bo tudi Avstrija prijazno nastopila napram Srbiji, kakorkoli tudi se zasuka albansko vprašanje.

Belgrad, 7. oktobra. Z ozirom na vesti o posetu kralja Petra na Dunaju pišejo listi, da tak poset zaradi slabega kraljevega zdravja ni mogoče.

Za albanske roparje.

Valona, 7. oktobra. Provizorična vlada je podpisala včeraj koncesijo avstro-italijanske banke. Mednarodna albanska kontrolna komisija se sestane prvič 15. oktobra.

Železniške zveze.

Sofija, 7. oktobra. Na željo bolgarske vlade, da se zopet otvori železniška zveza med Bolgarsko in Srbijo, je Srbija odgovorila, da časa prihajanja konvencionalnih in brzovlakov ni mogoče določiti.

Boje se javnosti.

Berolin, 7. oktobra. Specijalni poročevalec »Presszentrale« poroča iz Korice: Na zahtevo avstro-ogrškega delegata, konzula Bilinskega, je sklenila mejna komisija, da zastopnikov časopisja oficijalno ne prizna. Ta sklep je vzbudil med časnikarji veliko vznemirjenje ter so protestirali pri vseh velekdabinetih, da naj se vrše dela mejne komisije z izključitvijo javnosti.

Turčija in Bolgarska.

Sofija, 7. oktobra. Kakih sto turških častnikov in vojakov, ki so bili med vojno vjeti, je bilo včeraj odpisanih v Odrin.

Turčija kupuje vojne ladje.

Carigrad, 7. oktobra. Poveljnik križarke »Hamidie« se odpelje na mesto mornariškega ministra v Rim in London, da kupi dve križarki in nekaj torpednih lovcev. Glede oklopnih križark, ki sta bili prvotno zgrajeni za Brazilijo, se Turčija pogaja že od aprila. Kupnina se izplača, ko bo izplačano veliko pariško posojilo.

Bolgarski car potuje.

Sofija, 7. oktobra. Car Ferdinand odpotuje te dni na svoja posestva na Ogrskem.

Književnost.

— »Slovenski Sokol« ima v št. 9. sledečo vsebino: 1. Dr. Josip Kušar. 2. Proste vaje. 3. Žena v Sokolu. 4. Iz slovenskega Sokolstva. 5. Vestnik slovenskega Sokolstva. 6. Razno-rosti.

Gospodarstvo.

— **Izseljevanje.** Iz Hamburga poročajo: Čez Hamburg se je meseca septembra odpeljalo 16.369 oseb (lani 10.287 oseb). Od začetka leta znaša število izseljencev 154.246 (lani 94.479 oseb).

— **Avstrijska študijska komisija za Albanijo.** V nedeljo se je na brzo-parniku »Bruck« odpeljala avstrijska študijska komisija v Albanijo, da študira tam projekte cestnih, železniških in pristaniških stavb. Razen mnogih inženirjev in stavbnih tehnikov so se odpeljali tudi sekc. šef Riedl iz trgovinskega ministrstva, prvi predsednikov namestnik avstr. Lloyd, kom. svetnik Julij Singer in generalni ravnatelj Lloyd, dvorni svetnik Frankfurter.

— **Izdelovanje kvasa — koncesijonirana obrt.** V kratkem se tudi izdelovanje kvasa uvrsti med koncesijonirane obrti; s tem postane to obrt, ki bo vezana na učno spričevalo.

— **Sezona za gobanje.** Nebo nam pošilja zopet mnogo padavine in ta pa povzroča, da daje mati zemlja mnogo gob. Na trgu jih je vedno mnogo, a so cene primeroma množini blaga precej visoke. Nekateri ljubljancje, in teh je lepo število, pa gredo v bližnje gozdove, posebej na Golovec sami nabirajo gobe, da si s tem utrjujejo zdravje, poleg tega pa prinese domov tudi gobe, katere bi morali sicer na trgu drago plačevati. Kdor ima »srečne oči« jih dobi dovoli, kdor pa ne, pa nič. In kako so dobri ti jurčki, ako jih človek nabere sam! Delikatesa. Včeraj n. pr. ko je vendar celo popoldne deževalo, se tega gobarji niso nič ustrašili, marveč jih je bilo klub temu dovoli, ki so pod vsakim grmom iskali, a ne našli, kos kruha.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 3. oktobra: Metod Bregar, sin krojaškega pomočnika, 2 mesece, Strelška ulica 15.

Dne 4. oktobra: Franc Primc, mesarjev sin, 5 dni, Sv. Florijana ulica 40. — Ivan Hajdinak, sin železniškega delavca, 1 leto, Strelška ulica 15.

V deželni bolnici:

Dne 1. oktobra: Marija Kos, bajtarjeva žena, 54 let. — Ivana Pogačar, kurjačeva žena, 26 let. — Ivanka Pogačar, kurjačeva hčerka, 2 dni. — Marija Rozman, žena tovarniškega delavca, 46 let. — Marija Stegnar, zasebnica, 62 let.

Dne 2. oktobra: Ivana Kaluža, služkinja, 46 let.

Dne 3. oktobra: Frančiška Flegar, gostilničarjeva hči, 10 let.

Dne 4. oktobra: Angela Rebozu, hči premogarja, 24 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Po soglasnih izjavah odličnih raziskovalcev odgovarja Odol tačasno zahtevam higijene najpopolneje in ga torej označujejo za najboljše vseh sedaj znanih ustnih vod.

Podpirajte dijaško podporno društvo „Radogoj“ v Ljubljani.

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okreple živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

„Nad 8000 zdravniških spričeval.“

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje. 87

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

oktober	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
6.	2. pop.	732-7	17-1	sl. jzah.	del. jasno
„	9. zv.	734-0	14-2	brezvetr.	oblačno
7.	7. zj.	734-6	13-1		del. jasno

Srednja včerajšnja temperatura 15-3°, norm. 12-0°. Padavina v 24 urah 3-4 mm.

Privatni plesni pouk.

Usojam si p. n. občinstvu naznanjati, da sem dospel v Ljubljano in pričnem s plesnim poukom **sredi oktobra.**

Posebne ure se dajo vsak dan za vse stare in moderne plesove po lahki in hitro priučljivi metodi. 3524

Priporočam se vелеc. družbam, klubom in rodbinam in prosim pravočasne prijave, da lahko določim učne dneve, ker sem že na več krajih zavezan.

Prijave in vpisovanja vsak dan od 11. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne v hotelu pri Slonu, soba št. 73.

Na željo prevzamem plesni pouk tudi na deželi.

Z velespoštovanjem **Giulio Morterra**
avt. plesni učitelj.

Prosim, gospod doktor,

kaj pa je pravzaprav

Dr. Dralleja

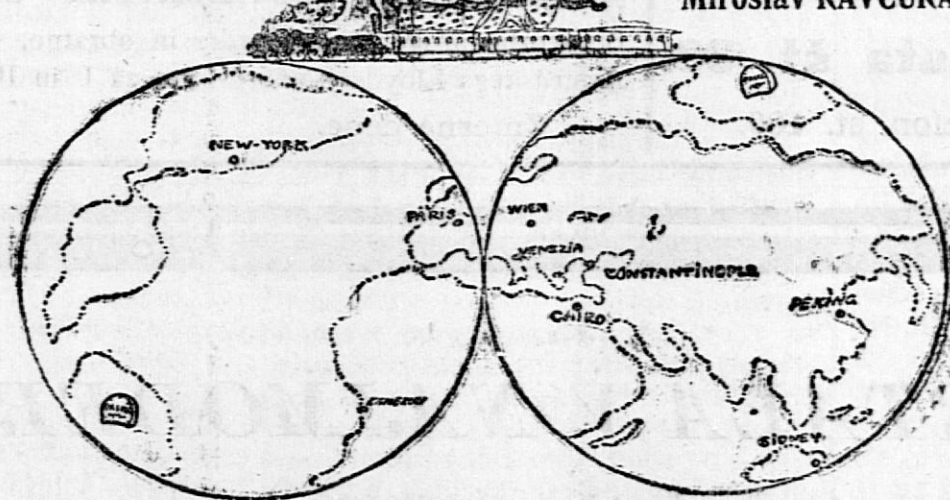
MALATTINE?

»Malattine, milostna, je **netolsta** krema za roke, slasten sok iz glicerina in strdi, čudovitega učinka. — Nujna potreba za dosego sveže, lepe, žametnomehke, zdrave in odporne kože. — **V resnici ni nič boljšega** proti rdeči, krhki, razpokani koži.

Pušica K —70 in 1-20 po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in boljših brivnicah.

Juri Dralle, Podmokli (Bodenbach) na L.

**V 8 dneh
okoli sveta.**

**Okrog sveta na pot zdaj grem
in to vam, dragi, vsem povem,
poročam vam kako in kje
se mi ustavijo peté.**

Lastna poročila za
tisk PALMA od dr.
Miroslav KAVČUKA

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Prodajalko ali učenko

se sprejme takoj v mešano trgovino.

Pismene ponudbe se prosi na upravništvu »Slov. Naroda« pod „3532“.

Trgovina z delikateso

in mešanim blagom

se proda ali da v najem

v Ljubljani na zelo prometnem kraju.

Pismene ponudbe se prosi na uprav.

»Slov. Nar.« pod „Trgovina 1913/3581“.

Ženitna ponudba!

Mladenka v 20. letu, ki ima nekoliko meščanskih šol in več tisoč kron premoženja, se želi poročiti zaradi družinskih razmer z gospodom, ki bi imel tudi nekoliko premoženja ali kako službo.

Pisma pod:

„**Boljša prihodnost**“

1113/3580 na upr. „Sl. Nar.“

Od dobrega najboljše! je še vedno izvorni

Singerjev šivalni stroj

Dobi se samo
v naših pro-
dajalnah s ta-
kim izveskom

in s to
var-
stveno
znamko

Ljubljana, Sv. Petra c. 4,
Novo mesto, hiša lekarja
Bergman,
Kranj, Glavni trg 119 in
Kočevje, Glavni trg 79
ali pa po naših potnikih.

Veliko tvorniško podjetje na Dunaju

namerava za razpečevanje

važnega konsumnega predmeta za električne svetlobne naprave
po vseh večjih mestih na deželi ustanoviti

provizijska zastopstva.

Vpoštev pridejo samo firme oziroma osebe, ki se pečajo tudi z razpečevanjem drugih elektrotehniških predmetov in so torej pri odjemalcih, ki pridejo v poštev (elektrarnah, inštalaterjih) že uvedeni. — Natančne ponudbe z navedbo drugega poslovanja in referenc pod „**Wichtiger Konsumartikel 2055**“ na anončno ekspedicijo **M. Dukes Nachf., Dunaj I., Wollzeile 9.** 3576

Razpis.

Županstvo trga Žalec razpiše konkurenčnim potom

adaptacijo starega šolskega poslopja

v stanovanja, prenovitev pročelja ter zidavo kletij za proračuneno vsoto K 8359-36.

Načrti, proračun in stavbani pogoji so razpoloženi v občinski pisarni. Pismene ponudbe je vložiti do

20. oktobra 1913.

občinskemu uradu v Žalcu.

Prezidava je mogoča do pozne jeseni pri zaprtih oknih in durih.

Županstvo trg Žalec,

dne 6. oktobra 1913.

Zaloga pohištva in
tapetniškega blaga.

Fr. Kapus

Ljubljana, Marije Te-
rezije c. 11 (Kolizej).

Zaloga spalnih ter je-

dilnih sob v različnih

: najnovejših slogih. :

Zaloga otomanov, di-

:: vanov, žimnic ::

in otroških vozičkov.

Spalnica v amerik. orehu 350 kron.

Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni
omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

Sprejme se gospodična na stanovanje in hrano.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin

balsam Ria Vaših kurjih oči, bradavic,

otičancev ne odstrani v 3 dneh

brez bolečin. Cena lončka z ga-

rancijskim pismom I. K. Kemeny,

Kaschau (Kassa) I., Postf. 12/64 Ogrsko.

Psica - ptičarica

prave pasme v 4. letu, dresirana za lov

na zajce in jerebice se **poceni prod.**

Povprašati v zalogi čevljev **Stritarjeva**

ulica šte. 9. 3575

„SLAVIJA“

.. . . vzajemno zavarovalna banka v Pragi. . . .

Rezervni fond K 59.451.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.895-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani

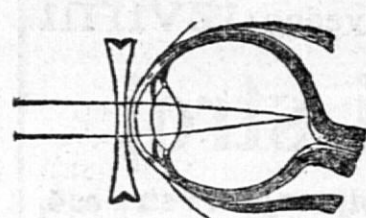
čigar pisarne so v

lastne bančne hiši

v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Skode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

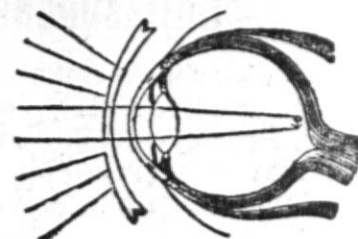
Pozor! Sprejema tudi zavarovanja
proti vlomski tatvini pod zelo ugod-
nimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Optik in specialist.

K. JURMAN

Optik in specialist.

LJUBLJANA,

Optični zavod z električnim obratom.

Selenburgova ulica št. 4.

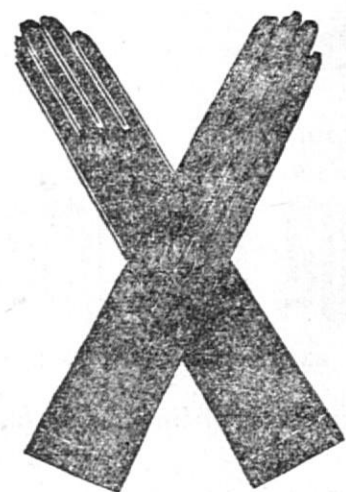
Pogrešno navadno steklo
za očala. 2688Aparati, poljska kukala,
daljnogledi.

Za prvovrstno optiko se jamči.

Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Pravilna lega plošč, brušenih
po sistemu Perpha.**Pristen istrski mošt**in sicer 300 hl. belega in 200 hl. šil-
lerja se dobi pri**Jakob Vesnaver, posestniku v**
Bujah na železniški postaji. Do-
bro blago po tržni ceni. 3559**! Pozor vinski trgovci !**V Lescach, v središču Gorenjskega, kjer
ni vinske trgovine,**je za oddati**gosp. poslopje, lepo stanovanje in prostorne vinske kleti tako.
Pojasnila: **I. Š. poste restante Lesce.****ZIMSKO**volnene srajce, spodnje majice in hlače, pleteni telovniki, nogavice, dokolenice, roka-
vice, gamaše, kožuhovinaste čepice, snežne čepice, ščitnike, kolenogrelce, trebuhogrelce,
žilogrelce in druge predmete za gospode priporoča

modna trgovina za gospode

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.**PERILO****Akordanti
za kamenolom!**Cementna tovarna v Ralji, Srbsko, po-
trebuje akordanta s kavcijo, ki si upa
s svojimi delavci iz tovarniškega kamno-
loma letno od 20—30 000 m³ čistega
kamna za cement preskrbeti in na
mesto postaviti. — Samo v tej stroki
izvežbani akordanti naj pošljejo pis-
mene ponudbe s pogoji — ali pa, da
se osebno javijo **dne 12. t. m. ob 9.**
dopolodne v hotelu „Union“ v Ljub-
ljani, kjer se bode tisti dan nahaal
naš tehn. ravnatelj g. Mihajlo Rosman.Ravnateljstvo Raljske tovarne za cement.
3560**Najfinejše rokavice**

pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinjši kakovosti.

Za obila naročila se priporoča

930

Otilija Bračko

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Stalni krajevni agentizmožni nemščine se sprejmejo ali pa na-
stavijo s stalno plačo za prodajanje dovo-
zljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod
„MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.**Zavod za pohištvo**

Fran Doberlet v Ljubljani,

Franciškinska ulica 8

priporoča pohištvo vsake vrste
solidne izvršitve in po nizki ceni.**Ivan Magdić**

krojač prve vrste

Ljubljana, 2092

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarne „Europa“)

se priporoča.

Zaloga angleškega blaga.

Dr. Rihard Bergmann

ordinira slej kot prej v Zalcu šte. 40.

Zalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se
solidna tvrdka**modni salon**damskih in otroških klobukov v najnovejših
oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.**Marija Götzl**Ljubljana,
Zidovska ulica šte. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

**Kdor
ljubi
dobro kavo,**rabi kot pridatek „pravi zagrebški
:Frank:“ z kavinim mlinčkom. —
Kdor ga še ne vporablja, pogreša
najboljše.

emp 45/25.642

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti, Prosta skla-
dišča za redni užitni podvržena blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za selitve in prevažanje
pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjevanje pohištva in blaga v
suhih posebnih skladiščih. Omotanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov:

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst
Avstrijskega Lloyd, Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene.

3237

Točna postrežba.

POVEČANJE PORTALA V NAJMODERNEJŠEM STILU!v parterju in v prvem nadstropju sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (g. Simonetti)
Mestni trg šte. 6, da bo mogoče z elegantnim aranžiranjem izložb vsaki čas prepričati
cenj. odjemalce o moji najpopolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno še pred sezono.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.